

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22

Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrains.rs

Seme
rađa
profit

hraná
produkt

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com

Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA

Godina IV • Broj 77 • 11. decembar 2015. • cena 40 dinara

сремске
новине

POLJOPRIVREDA

Foto: M. Mileusnić

Početak decembra u Sremu se najbolje poznaje po svinjokolju. Druženje, veselje i nekima čudna zabava koju čuvene zabijačke nude, predstavljaju najbolju pripremu Sremaca za novogodošnje praznike.

Sezona je i ove godine započela na Specijalnom rezervatu prirode „Zasavica“ gde je održan tradicionalni „Dan mangulice“. Vesela atmosfera, praćena zvukom tambure i povicima gostiju iz čitave Srbije koji su se, uprkos zimi, sabirali oko oranija sa čvarcima, najbolji je nagoveštaj dana koji su pred nama. **M. Mileusnić**
Strana 8.

U OVOM BROJU

PROTESTI
POLJOPRIVREDNIKA:

**Seljak seje,
politika žanje** Strana 5.

JAMENA JOŠ SANIRA
POSLEDICE POPLAVA:

**Obećanja (ni)su
ispunjena** Strana 7.

ZASAVICA 1 • ŽIKA I TANKOSAVA ČIKIĆ BAVE SE SEOSKIM TURIZMOM

Nezaboravno gostoprимство

Sosku turizam je, po mnogim procesima, jedan od neiskorišćenih modela razvoja ruralnih sredina, ali se još uvek nedovoljno koristi. Ipak, ima pozitivnih primera i iskustava, a jedno od takvih je i iskustvo porodice Tankosave i Žike Čikića iz Zasavice 1, koji su od prošle godine svoje gazdinstvo registrovali za bavljenje seoskim turizmom.

Strana 14.

SMS MALI OGLASI
063/8526-021

ISSN 2217-9895
9772217989003

VРЕМЕ СВИНЈОКОЉА

**Čarolije
od mesa**

Strana 20.

produktna berza ad
novi sad

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail:nsberza@unet.rs, www.proberza.co.rs

od 30.11. do 4.12. 2015.

**Blagi rast
cene pšenice**

**Pasivnost tržišta
kukuruza**

BEOGRAD • MARIJAN RISTIČEVIĆ PREDSEDNIK SKUPŠTINSKOG ODBORA ZA AGRAR

Isplata subvencija do kraja godine

Uprkos protestima poljoprivrednika, predložene izmene Zakona o zemljištu, kako je u izjavi medijima istakao predsednik skupštinskog Odbora za poljoprivredu **Marijan Rističević**, ostaju u proceduri. Rističević je za "Radio Beograd" izjavio da će do kraja godine poljoprivrednicima biti isplaćene subvencije za biljnu proizvodnju, za što je Vlada osigurala 9,7 milijardi dinara. On je istakao i to da je ostalo neisplaćeno još oko 226.000 domaćinstava.

- To je negde oko 6,8 milijardi a Vlada je odobrila preko javnog duga da se poljoprivrednicima isplati 9,7 milijardi, jer smo pronašli još nekih zaostalih dugova za nekomercijalna gazdinstva, tako da će oni do kraja godine biti isplaćeni. Oni će od ba-

naka podići pare, a Vlada će to bankama plaćati u rate i to je bio jedini način da dug isplati, jer nije bilo u Agrarnom budžetu. Ta stavka se pojavila zbog dugova umnožavanja gazdinstava, to smo rešili na specifičan način i da platimo i da nam pri tome MMF ne može staviti neku prepreku, rekao je Rističević.

Komentarišući proteste seljaka, Rističević je istakao da je u protestima manjina koja, prema njegovim navodima, predstavlja svega jedan odsto ukupnog broja proizvođača. Takođe, on je istakao da je osnovni razlog zbog kojeg Ministarstvo traži izmene Zakona davanja podsticaja razvoju srpskog agrara kroz izdavanje u zakup onog državnog zemljišta koje nije predmet zakupa.

Marijan Rističević

- Ukupno država ima 830.000 hektara, od čega je predmet zakupa 248.000, a 581.000 se ili zloupotre-

bljava ili je u potpunosti neobrađena. To su razlozi zašto, ako ne možemo u onom privatnom delu zemljišta, pokušavamo da na ovom državnom delu zemljišta da unapredimo, pre svega, stočarstvo i da favorizujemo stočare, odnosno investitore, da po jedinicu površine zemljišta u državnoj svojini napravimo što veći rezultat. Zakon su pisali udruženja poljoprivrednika i svako udruženje i svaki taj voda poljoprivrednih udruženja se odreka delom nekih svojih interesa i tih desetaka udruženja poljoprivrednika su sastavili taj nacrt zakona koji je vlada bez ikakvih izmena prosledila nama kao predlog. To što su se oni u međuvremenu predomislili - niko ne dira u njihove privatne pose-

de i ne znam koliko se njih predomislili, istakao je Rističević u razgovoru za "Radio Beograd", napomenuvši da je on protiv bilo kakvog kompromisa, te da će se, ukoliko do toga ipak dođe povući sa mesta predsednika Odbora.

- Sve izmene koji mogu da unaprede zakone i njegove osnovne smernice su dobrodošle. Ja sam pristalica toga da nema popuštanja zato što državno zemljište pripada svima, a ne samo nama koji ga obrađujemo. Glavni interes je da se po jedinicu površine, barem na državnom zemljištu, u privatno niko ne dira, proizvede što veći društveni proizvod, da svi zajedno možemo da podelimo više, rekao je Rističević.

S. P.

AKTUELNOSTI

KUPINOVO • SASTANAK UDRUŽENJA STOČARA

Sve manje zemljišta za ispašu svinja

UKupinovu je u nedavno održan skup Udruženja stočara Kupinova i Obreža povodom problema koje stočari u ovom kraju imaju sa preduzećem Vojvodinašume koje gazduju zemljištem na kojem se vrši ispaša stoke. Sastanku su pored predstavnika Mesne zajednice Kupinovo, prisustvovali i predstavnici lokalne samouprave u Pećincima - načelnik Odeljenja za privrednu u Opštinskoj upravi **Petar Kozarev**, odbornik u Skupštini opštine Pećinci **Miloš Marjan**, direktor Agencije za razvoj opštine Pećinci **Milan Aleksić**, kao i opštinski pravobranilac **Natalija Bešić**.

Kako je istaknuto na skupu, sуштина problema je u tome što su Vojvodinašume zabranile ispašu na pojedinim delovima zemljišta koji su u prethodnom periodu bili dostupni pećinačkim stočarima.

- Već godinama unazad, prema planovima pašarenja je za ispašu stoke dozvoljeno sve manje i manje zemljišta. Za prošlu i ovu godinu je napravljen neki interni plan ispaše, koji je nama dostavljen naknadno, i u kojem su Vojvodinašume odvojile zemljište za oko 360 svinja, a toliko drži možda jedan ili dvojica stočara.

Sa sastanka u Kupinovu

Šta je sa ostalima? Samo u Kupinovu sada ima preko 3500 svinja, a tu su i svinjari u Obrežu, Ašanji, Ogaru, objašnjava **Gordana Pušić**, potpredsednica Udruženja stočara. Ona upozorava da će na ovaj način velikom broju poljoprivrednika biti ugrožena životna egzistencija, budući da je su mnogim porodicama prihodi od stočarstva osnovni izvor zarade, s obzirom na viševekovnu tradiciju svinjarstva u Kupinovu.

Organizatori navode da je ovaj skup sazvan sa ciljem da okupi stočare iz ovog kraja kako bi zajednički osmislili dalju strategiju.

- Stočari prosti ne mogu da ostanu, moramo da guramo do kraja. Nama je prvenstveno u interesu da

nađemo zajednički jezik sa Šumarijom, koju smo više puta bezuspešno pokušavali da kontaktiramo, priča Gordana Pušić i dodaje da im podrška koju im je na sastanku iskazala lokalna samouprava mnogo znači kako zbog ponudene pravne pomoći, tako i kao institucionalna podrška.

Sastanku je prisustvovalo i opštinski pravobranilac Natalija Bašić, koja je nakon svega izloženog izjavila da smatra da ovaj problem svakako nije neresiv i da je moguće naći modul tako da i sa Vojvodinašume i građani budu zadovoljni, samo ukoliko postoji volja sa obe strane.

- Lokalna samouprava će sa pravne strane razmotriti i definisati problem sa kojim se ovi ljudi suočavaju. Na neki način, ovo je institucionalni problem, odnosno problem nesaradnje jednog javnog preduzeća sa građanima, zaključila je Bašićeva i obećala Udruženju stočara da će im Opština Pećinci pružiti svaku pravnu pomoći potrebnu da ostvare svoja prava i da na najbliži način formulisu zahteve kako bi ih u najvećem obimu i ostvarili.

Odbornik u pećinačkom parlamentu **Miloš Marjan**, koji je i sam iz Kupinova, naglasio je da ovaj problem zaslužuje pozornost i uključivanje Opštine Pećinci, budući da se radi o problemu koji je od egzistencijalnog značaja za mnoge porodice.

- Ovde smo da damo podršku našim sugrađanima koji imaju problem sa Vojvodinašumama. Učinimo sve što možemo da pomognemo, kako na republičkom nivou, tako i na pokrajinskog koliko god je to sa trenutnom situacijom u pokrajini moguće, rekao je Marijan.

S. P.

Natalija Bašić i Petar Kozarev

AKTUELNOSTI

BEOGRAD • U ORGANIZACIJI UPRAVE VETERINE MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE

Značaj zdravstvenog stanja domaćih životinja

Sa stručnog skupa u Beogradu

Pozitivni ekonomski efekti u projektu svinja i proizvoda od svinjskog mesa u direktnoj su vezi sa dobijanjem statusa zemlje slobodne od klasične kuge svinja i uspostavljanjem održivog mehanizma nadoknade štete u slučaju pojave zaraznih bolesti životinja. Ovo je jedan od zaključaka Nacionalne konferencije koju je nedavno organizovala Uprava za veterinarnu Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine, u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Srbiji.

Na konferenciji su predstavljeni rezultati dvogodišnjeg projekta "Izgradnja kapaciteta za razvoj nacionalnog kompenzacijonog fonda za suzbijanje zaraznih bolesti životinja i druge usluge", koji finansira Evropska unija.

- Konkretno, u okviru ovog projekta, urađeno je mnogo na usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa standardima Evropske unije u oblasti kontrole klasične kuge svinja i besnila. Izrađeni su strateški planovi i dokumenti koji treba da omoguću da se njihovom doslednom primenom stekne status zemlje slobodne od ovih bolesti, što je višestruko značajno za zdravlje ljudi i životinja i za ekonomiju zemlje, istakao je državni sekretar u Ministarstvu poljoprivrede **Željko Radošević** na otvaranju konferencije.

Vršilac dužnosti direktora Uprave za veterinarnu **Miodrag Petrović** je rekao da se doprinos ekonomiji zemlje ogleda u stabilizaciji nacionalne proizvodnje i prometa svinja, rehabilitaciji izvoza svinja i svinjskog mesa i povećanju poverenja potrošača u bezbednost hrane i kvalitet proizvoda.

Uz podršku međunarodnih stručnjaka, preporučena su rešenja za

formiranje Nacionalnog kompenzacijonog fonda koji treba da predstavlja garanciju za nadoknadu štete u slučaju pojave zaraznih bolesti. Podeljena finansijska odgovornost između Vlade Republike Srbije, primarne industrije i industrije prerade i pojačana odgovornost vlasnika životinja za uzgoj zdravih životinja, su pravi put za ostvarenje nacionalnih ciljeva.

Šef trećeg sektora operacija Delegacije EU u Srbiji **Rihard Maša** je naglasio da Evropska unija daje prioritet prevenciji i kontroli bolesti životinja kroz zajedničko zakonodavstvo u ovoj oblasti i ohrabruje odgovoran i sveobuhvatan pristup u kome državna administracija, proizvođači i industrija imaju svoj deo odgovornosti u procesu zaštite zdravlja ljudi i životinja, jer je jedno da drugim usko povezano.

Uprava za veterinarnu je, uz podršku EU projekta, širom Srbije organizovala obuke u cilju jačanja kapaciteta svih veterinarskih službi i uspostavljanja cvršće saradnje između veterinar, inspekcije, proizvođača, odgajivača i Uprave. Poseban akcenat obuke bio je na planiranoj intenzivnoj i sveobuhvatnoj vakcinaciji svinja protiv KKS, koja bi trebalo da bude sprovedena na teritoriji cele Srbije u narednoj godini, počev od 1. januara 2016. godine. Evropska unija je finansirala nabavku šest miliona doza vakcina kao vid podrške iskorjenjivanju KKS u Srbiji, dok će Republika Srbija obezrediti sredstva za besplatnu vakcinaciju i pojačati kapacitete za monitoring i inspekcijsku kontrolu sprovođenja vakcinacije i kontrole prometa svinja.

S. P.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• GLAVNI I ODGOVORNI UREĐNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić TEHNIČKI UREĐNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Miljan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 063/8526-021
• ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Stamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • Registrarski broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012.- - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

SUBOTICA • ODJECI FORUMA „HRANA ZA EVROPU“

Državnici i privrednici lagali jedni druge

Stručno je opravdano predložiti da se na svakih 4,5 hektara prosečnog seoskog domaćinstva na tri hektara može proizvesti godišnje oko 8.000 litara mleka i 6.000 kilograma mesa, da se na jedan hektar dobije četiri tone žitarica, da se 0,2 hektara nalazi pod staklenikom ili plastenikom gde se može proizvesti sedam tona povrća i tri one voća, a da se 0,3 hektara koristi za stambeni, stajski, skladišni i manipulacioni prostor

Piše: Branislav Gulan

Govoreći o radu „Godine koje su pojeli skakavci“, Uroš Timotić iz Novog Sada vlasnik firme „Citens“, je naglasio da je raspad Jugoslavije bavljenje poljoprivredom bio vrlo koristan hobi. Jer, tada se preko agrara ostvarivao višak prihoda kojim se dopunjavao porodični budžet. Potom se agrar „načeо“ za vreme sankcija, kada je počeo masovno da se uništava stočni fond, stigla je velika besposlica, radnike je zahvatila beda. Međusobno su se lagali državnici i privrednici, govoreći o boljtku koji je tu samo ga neosećamo. Radnici su bili s jednom nogom u selu sa drugom u gradu. Godina za godinu pa sve do današnjeg dana iz viška u agraru se stvarao nerad jedne ogromne mase lažno zaposlenih radnika. Samo u poslednjoj deceniji i po u agraru zbog pljačkaške ishitrene privatizacije ostalo bez posla više od 100.000 radnika i oni su najveći gubitnici tranzicije. Za kruz u kojoj se nalazimo Timotić nudi i rešenja koja je nazvao „Selu kao agrarni gradić“. To je put i da se zaustavi po njegovim rečima odumiranje sela. Jer je od 4.600 u fazi nestajanja čak njih 1.200, pozivajući se na istraživanje B. Gulana, člana Obozra za selo SANU. Taj problem se može rešiti na osnovu energetskog bilansa ili bilansa potrebe energije za život četveročlanog porodici koju oni proizvede obrađujući prosečno 4,5 hektar u Srbiji, u kojoj postoji 628.000 seljačkih domaćinstava.

- Stručno je opravdano predložiti da se na svakih 4,5 hektara prosečnog seoskog domaćinstva na tri hektara može proizvesti godišnje oko 8.000 litara mleka i 6.000 kilograma mesa, da se na jedan hektar dobije četiri tone žitarica, da se 0,2 hektara nalazi pod staklenikom ili plastenikom gde se može proizvesti sedam tona povrća i tri one voća, a da se 0,3 hektara koristi za stambeni, stajski, skladišni i manipulacioni prostor

ča i tri one voća, a da se 0,3 hektara koristi za stambeni, stajski, skladišni i manipulacioni prostor. Ovo praktično znači da bi četveročlana porodica na 4,5 hektara zemlje ukupno kroz hranu proizvela, pretvorenu u energiju proizvela 158.580 mega džula energije (u obliku mleka 20.160 mega džula, u obliku mesa 75.600, u obliku žitarica 50.400 mega džula oko 12.400 u obliku voća i povrća). Uz proizvodnju mleka i mesa stoka od koje se sve to dobija bi proizvela i oko 60 tona stajnjaka godišnje, što je više nego dovoljno da se nađubri sva obradiva površina od 4,5 hektara čime bi se praktično anulirala potreba za veštačkim dubrivotom, što je i najkraći put prema operacionalizaciji održive poljoprivrede - kaže Timotić.

Pojašnjavajući projekat, Timotić ističe da prosečno četveročlanoj porodici godišnje treba hrane pretvorene u mega džule oko 14.600 jedinica. Ovo znači, kaže on, da tržištu može da se isporuči hrane u energetskoj vrednosti od 143.960 mega džula.

Šta je to agrarni gradić

Da bi se zaustavilo nestajanje i odumiranje sela, Srbija treba da podigne agro gradiće po, receptu koji nudi Uroš Timotić iz Novog Sada. On odmah i daje odgovor šta je to agro gradić. To je uredeno naselje, u kome će biti stvorena proizvodna i društvena struktura za obezbeđivanje socijalnih standarda stanovništva koji u njemu žive i stanovnika okolnih teritorija. Taj agro gradić mora da ima centralno i lokalno vodosnabdevanje (hladno - toplo), uključujući i sistem za gašenje požara. Mora da ima snabdijevanje gasom (ili razvoj sistema za snabdijevanje tečnim gasom za kolektivno korišćenje), zatim da ima kompletnu infrastrukturu, a to podrazumeva ulice sa asfaltom, mrežu puteva koji ga povezuju sa okolnim naseljenim mestima, da ima putnički – autobuski saobraćaj sa reonskim i oblasnim centrima. Moraju postojati i telefonske veze na osnovu stacionarnih i mobilnih sistema veza. Agrarni gradić mora da ima objekte maloprodaje i potrošačke zadruge, regionalne ogranke javnih komunalnih preduzeća, organizovanu strukturu održavanje privatnih farmi stanovništva. Moraju postojati predškolske ustanove i osnovne škole, sportski objekti, ambulante za ljudi i životinje, putni

Ako ovu proizvodnju hrane pretvorimo u novčanu vrednost, to znači da četveročlano domaćinstvo godišnje na 4,5 hektara može da proizvede hrane u vrednosti od 39.640 evra. Ako izračunamo da u Srbiji ima 628.000 domaćinstava, znači da oni mogu proizvesti godišnje hrane u vrednosti 25 milijardi evra. Ako se uzme da su troškovi proizvodnje 60 odsto, to znači da domaćinstvo pored hrane za svoje potrebe ima još 14.396 evra godišnje ili 1.200 evra mesečno. Ali, za to im je potrebno da država stvari uslove za proizvodnju. Međutim, kako primarnu proizvodnju prati i do 30 odsto zaposlenih u prehrambenoj industriji i da živi ruralnom delu, to znači da bi 45 odsto populacije moglo da živi na selu, objašnjava Timotić. Dakle, po njegovim rečima kvalitet života, ekonomski, energetski i ekološki bi trebali biti podsticaj pojedincima i čitavim porodicama da odaberu život na selu, odnosno u agrarnim gradovima”, podvukao je Timotić.

Dva viđenja razvoja agrara

Poljoprivredni forum „Hrana za Evropu“, bio je i mesto za suprotstavljanje dve škole mišljenja u pogledu razvoja agrara - sa jedne strane one liberalne, i intervercionističke, sa druge, one koja zastupa aktivnu ulogu države na tržištu poljoprivrednih proizvoda. Nekadašnji pokrajinski sekretar za poljoprivredu Vojvodine Goran Ješić ocenio je da srpski političari samo deklarativno pokazuju interesovanje za poljoprivredu i da je to jedan od razloga zbog kojeg nedostaju prave kapitalne investicije u agraru.

Uvoz tovljenika i škart mesa

Stočarstvo Srbije već decenijama se nalazi na silaznoj putanji. Godišnje stočni fond ima tendenciju pada od dva do tri odsto, navodi Nenad Budimović, sekretar Udrženja za poljoprivredu Privredne komore Srbije. Dokaz je da se danas u Srbiji proizvodi oko 420.000 tona svih vrsta mesa, da je potrošnja po jednom stanovniku godišnje oko 40 kilograma. Pre dve i po decenije proizvodnja je bila čak 650.000 tona godišnje, a potrošnja veća za oko 25 kilograma po jednom stanovniku i iznosila je 65 kilograma! Ovakvo stanje i nekontrolisana liberalizacija omogućili su da se slobodno uvozi meso, često i lošeg kvaliteta. Zbog toga imamo i cikluse u proizvodnji, gde preovlađuju oni

Budući rod je kapital

Već hronično, našoj zemlji nedostaje dovoljno budžetskih sredstava za finansiranje potreba poljoprivrednog sektora. Danas, kada su savremena poljoprivreda i proizvodnja hrane sektor skupe tehnologije, zasnovan na najsavremenijim naučnim i tehnološkim dostignućima, ovaj nedostatak sredstava je još očigledniji. Nije to nova situacija za Srbiju, niti je ona prisutna samo u našoj zemlji, jer se sa njom susreću i mnogi drugi, u većoj ili manjoj meri, smatra Miloš Milovanović, internacionalni konsultant Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija (UN FAO) i koordinator FAO - EBRD projekata u Srbiji. Ipak, prema njegovim rečima, bitno je naglasiti da javni sektor, tj. nacionalni budžet, ne bi mogao da podmiri potrebe koje su akumulirane u ovom resoru ne godinama, već decenijama, pa čak da je Srbija daleko bogatija zemlja nego što jeste. U takvoj situaciji, alternativni modeli finansiranja poljoprivrede postaju još važniji. Nedavno usvojeni Zakon o predzvetnom finansiranju poljoprivrede predstavlja jedno od tih rešenja, kaže Milovanović. Ukratko, ovaj zakon omogućava poljoprivredniku, fizičkom ili pravnom licu, da svoj budući rod iskoristi kao kapital i da na osnovu njega ostvari pozajmicu od banke ili preradivačke industrije,

čime će finansirati tekuće poslovanje do trenutka ubiranja plodova. Garancija pozajmice jeste u ovom slučaju ono čime vrlo često neko ko se bavi poljoprivredom jedino raspolaže - sopstvena proizvodnja. Problemi da novac t.j. kapital oličen u vrednosti proizvodnje kojom će poljoprivrednici u trenutku žetve raspolaži, oni ne poseduju u trenutku kada im je najpotrebniji - kada zasivaju proizvodnju, na ovaj način može biti prevaziđen. Zakon uspostavlja registar ugovora o finansiranju koji je javan, pa samim tim daje transparentnost celom finansijskom instrumentu, a time dugoročno i uliva poverenje korisnika u sistem. Najbitnije u kontekstu nedostatka budžetskih sredstava za podsticanje poljoprivrede je da ovaj zakon teži finansiranju prebacuje sa javnih na privatne izvore i ne zahteva nikakve troškove države u smislu subvencija sistem. Svakako da je ovaj zakon samo jedan od načina za finansiranje poljoprivrede, kaže Milovanović i dodaje da kao takav ne može biti rešenje za sve budžetske probleme poljoprivrede Srbije. Ipak, ova rešenje nudi opciju više za finansiranje poljoprivrede koja ne košta državu ništa a može potencijalno biti veoma interesantna za poljoprivrednike.

- Kapitalne investicije daju konkretnе rezultate i to je lako izmerivo. Sa druge strane, potrebno je da odustanemo od subvencija u nekim sektorima, gde su one nedelotvorne. Neophodno je takođe da konačno počnemo sa ukidanjem monopola. Stvar je prilično jednostavna: Ili ćemo se liberalizovati ili ćemo nestati - kaže Ješić. On smatra da taj proces ipak mora teći kontrolisano kako bi se uzela u obzir i socijalna kategorija poljoprivredne proizvodnje, odnosno činjenica da u domaćoj poljoprivredi radi skoro 25 odsto od ukupnog broja zaposlenih, što je po njemu neodrživo sa tačke razvoja i konkurentnosti.

Ovom stanovištu se suprotstavio profesor na Ekonomskom fakultetu u Subotici Koviljko Lovre ocenivši da je upravo najveći problem u neoliberalnom konceptu poljoprivrednog razvoja, koji je tvrdi on, narušen i u zemljama u kojima je nastao. „Apsolutno sve razvijene zemlje imaju neki oblik kontrole cena poljoprivrednih proizvoda - rekao je Lovre i istakao da EU propisuje intervenntne cene na os-

novu kojih nadležne ustanove intervenišu na tržištu, povlačenjem ili puštanjem roba u promet. Lovre tvrdi da je Srbija danas verovatno jedina zemlja u kojoj se cene poljoprivrednih proizvoda formiraju potpuno slobodno, bez ikakvog uticaja države. Ovome je bitno doprineo novi zakon o Direkciji za robne rezerve kojim joj je praktično oduzeta nadležnost da utiče na cene poljoprivrednih proizvoda. Direkcija za robne rezerve pretvorena u jednu sterilnu instituciju koja je izgubila svaku mogućnost za intervenciju i zaštitu domaćih proizvođača ali i potrošača. Tržišni viškovi koji se pojavljuju u poljoprivrednoj proizvodnji, kaže on, nisu rezultat povećanja konkurenčnosti već drastičnog opadanja domaće tražnje.

- Da je tražnja rasla po stopi od samo dva odsto mi ne bi ni izbliza imali ovakav trgovinski bilans. Nažalost, mi imamo simultane trendove smanjenja broja stanovnika i smanjenja kupovne moći i tu se mora intervenisati odlučno - zaključio je Lovre.

(Kraj)

SUDBINA ODUZETE CRKVENE IMOVINE

Zakon bez potpisa

Početkom 1991. godine Skupština Srbije i pored negativnog mišljenja Vlade, donela je Zakon o vraćanju imovine SPC. Tadašnji predsednik Srbije Slobodan Milošević Zakon nije potpisao i vratio ga je na ponovno razmatranje, ali on više nikad nije stavljen na dnevni red parlamenta

dok se više od pola veka tih negodovalo i tražilo da se vratи oduzeta crkvena imovina formiranjem prve više stranačke Skupštine Srbije, ta ideja je intenzivirana. Nekako su se približili crkva i država i verovalo se da će se uspostaviti saradnja i da će crkvi biti vraćeno ono što je oduzeto. Crkva je tada bila u izuzetno teškoj situaciji, pa je pravnik u patrijarsiji Bogoljub Cvetinović (14. februara 1990. godine) Republiki Srbiji podneo zahtev za vraćanje nacionalizovane crkvene imovine. Zvaničan odgovor na taj zahtev crkva nikada nije dobila.

Podsećajući na vreme posle Drugog svetskog rata kad su Studenica, Žiča, Dečani, Pećka Patrijaršija i mnogi drugi manastiri – kojim se pred svetom ponosimo i kojima, kako je Jovan Dučić pisao „dokazujemo da i nismo skorojevići“ – ostali bez imanja koja su im poklonili Stevan Nemanjić, Stevan Prvovenčani, kralj Milutin, Stefan Dečanski, car Dušan i ostali srpski vladari i velmože, Cvetinović kaže: „U crkvena i manastirska imanja ni Turci nisu dirali u vreme svoje petovekovne vladavine našim prostorima, jer su znali da cene njihovu svetinju i uvažavaju njihov značaj za srpski narod. Dogodilo se, međutim, da su se u vreme komunističke vlasti našli potomci srpskog naroda koji su posegli i za onim što je vekovima pripadalo srpskoj crkvi. Uprkos tome, i danas postoji verovanje da će ova istorijska činjenica konačno biti ispravljena.“

I početkom 1991. godine, kada je u Narodnoj skupštini Republike Srbije usvojen Zakon o vraćanju Srpskoj pravoslavnoj crkvi zadužbina, legata, stambenih zgrada, građevinskog zemljišta, koji su prešli u društvenu svojinu na osnovu Zakona o nacionalizaciji, izgledalo je da se će ovaj problem biti rešen. Ali, nije... Zakon koji je imao samo šest članova, a predložio ga je tadašnji (1991. godine) narodni poslanik

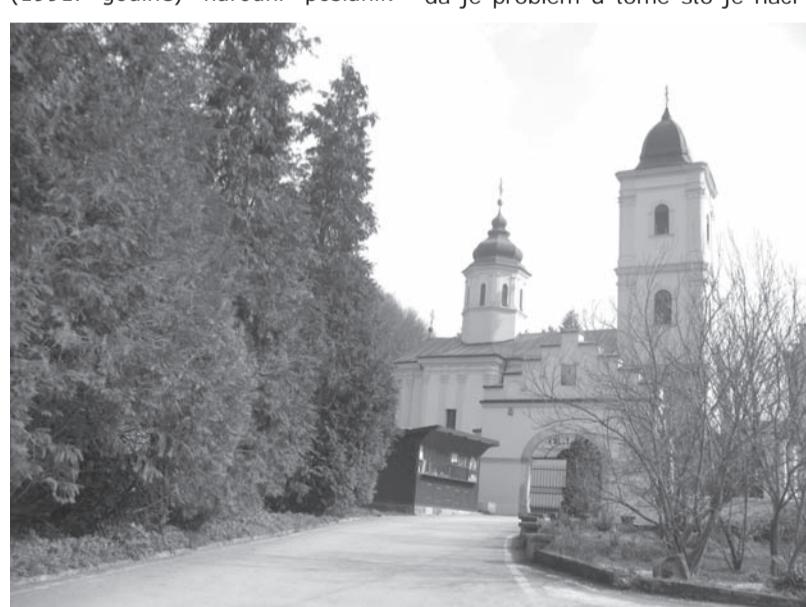
SPO iz Novog Sada Vojislav Nedeljković, i uz dizanje ruku većinskih socijalista, prihvaćen je iako je Vlada pre rasprave konstatovala i poslanicima predočila da se „navedeni Predlog zakona ne može prihvati“. U obrazloženju Vlade je navela da je problem u tome što je naci-

onalizovano građevinsko zemljište postalo društvena svojina i da sada ima karakter gradskog građevinskog zemljišta koje, po Ustavu Srbije, može biti samo u društvenoj ili državnoj svojini. Poslanici nisu uvažili primedbe Vlade. Trebalo je samo da ga potpiše predsednik Republike Srbije, u to vreme Slobodan Milošević, pa da on stupi na snagu. Ali ni to se nije dogodilo.

Pismo predsedniku

Pre potpisivanja zakona, Vlada je uputila pismo predsedniku Republike, u kojem se, između ostalog, kaže da pojedina zakonska rešenja nisu do kraja izvedena, recimo, način i uslovi vraćanja i isplata nadoknade za stambene zgrade, zadužbine i legate. Zatim, u Zakonu nije predviđeno ko daje nadoknadu u drugom odgovarajućem zemljištu kada se građevinsko zemljište ne može vratiti, odnosno ko isplaćuje nadoknadu za to zemljište. Tačke, vlada „ukazuje da donošenje ovog zakona otvara i pitanje povraćaja i ostalih nepokretnosti drugim subjektima, koje su im oduzete po Zakonu o nacionalizaciji, najamnih zgrada i građevinskog zemljišta“. Osim toga, Vlada je skrenula pažnju da bi se ovim zakonom, kojim je obezbeđeno vraćanje imovine samo Srpskoj pravoslavnoj crkvi, dovele u neravnopravan položaj druge verske zajednice, kojima su takođe istim propisom oduzete nepokretnosti.

Predsednik Republike Slobodan Milošević uvažio je ove primedbe i zakon nije potpisao, već

Manastir vlasnik cementare?!

Manastir u Beočinu vlasnik je zemljišta i akcionar Beočinske fabrike cementa, ali do 1944. godine. Naime, fabrika cementa je sve do novembra 1944. godine bila akcionarsko društvo, ali tada je obavljena promena vlasničke strukture. Do 1944. godine struktura kapitala u BFC je

bila takva da je fabrika emitovala 27.000 akcija. U tome je Manastir Beočin imao 2.000 akcija. I sama fabrika je većim delom izgrađena na manastirskoj zemlji, o čemu govore i dokumenti u prilogu. Ali u obavljenoj privatizaciji fabrike to nije uzimano u obzir.

Spisak oduzete imovine

Prave evidencije oduzete imovine nema. Ali deo postoji u manastirskim i crkvenim arhivama, gde se, između ostalog, vodi da je: Pećkoj patrijaršiji oduzeto oko 1.000 hektara, Visokim Dečanima 900, Manasiji 3.900, Ravanici oko 4.000, Studenici i Ljubostinji po 1.500, Žiči 100, Gornjaku 900, Vitovnici 1.100, Rajinovcu 400, Kaleniću 1.100, Blagoveštenju 250, Rači 1.000, Tronoši 1.400, Pet-

kovicu 700, Čokešini 600, Bogovadi 500, Vojvolici 460 hektara, manastir Beočin imao je 2.140 jutara zemlje a ostavljeno mu je samo sedamnaest (tadašnji maksimum od deset hektara), a na njegovom imanju nalazi se i beočinska cementara, manastiru Vrdnik oduzeto je 1.500 jutara, manastiru Jazak 1.600, Rakovcu 1.300, Šišatovcu 1.200, Feniku oko 1.000, Mesiću 1.400, Kovilju 1.700 jutara...

ga je vratio na ponovno razmatranje poslanicima. Napravljen je novi Nacrt zakona kojim bi trebalo da bude obezbeđeno vraćanje imovine svim verskim zajednicama, ali on više nikad nije stigao na dnevni red skupštinskog zasedanja.

Tada se, ipak, poverovalo da od toga nešto može biti. Počeli su da se podnose zahtevi i pokazuju pažljivo čuvane tapije. U vreme oduzimanja imanja, uglavnom nisu davani nikakvi dokumenti, da bi se zatrof tragi. Ali sveštenici su čuvali tapije. Uplašili su se i oni koji su koristili crkvenu zemlju.

Tako je, recimo, ostao zabeležen slučaj, po izjavi jednog sveštenika, da je šumsko gazdinstvo u Pirotu u rejonu manastira u Temskoj i Sukovu poseklo topole pa je napravilo pravi haos.

Obećanja u Vojvodini

Devedesetih godina XX veka tadašnji predsednik Izvršnog veka Vojvodine dr Radoman Božović u razgovoru sa episkopom sremskim gospodinom Vasilijem i episkopom bačkim dr Irinejom Bulovićem obećao je da će se crkvi vratiti oduzeta imovina, a Vlada Vojvodine je tada pomogla i obnovu fruškogorskog manastira.

Date su lokacije za izgradnju crkvi u Veterniku, Šangaju, Stepanovićevu i više drugih mesta u Bačkoj. Deo oduzete crkvene zemlje vraćen je manastirima u Beočinu i Rakovcu. Tada je vraćen još 1958. godine nacionalizovani objekat pri Almaškoj crkvi u Novom Sadu. Kako problem može da se реши uz dobru volju, pokazao je i primer Igumanove palate, petospatnice s prizemljem na uglu Terazija i Trga Nikole Pašića u Beogradu. Ova veličanstvena zgrada podignuta je 1936. godine na placu koji je bogati srpski trgovac Sima Andrejević Igumanov (1804–1881), kao i svu svoju ostalu imovinu, pošto je izgubio celu porodicu, zaveštanjem ostavio Bogosloviji u Prizrenu i školovanju đaka Stare Srbije, koja je tada bila pod turskom vlašću.

U vreme izgradnje, zgrada je imala oko 3.700 kvadrata is-

ključivo stambenog prostora. Na obodu krova bila je postavljena skulptura visoka 3,70 metara, pod imenom Sima Igumanov sa sinovima. Posleratnim komunističkim vlastima smetale su te figure, pa je u toku jedne noći 1950. godine, po naredbi gradskog urbanističkog odseka, skulptura isečena švajs aparatom i skinuta. Pošto su 1959. godine zadužbine ukinute kao pravna lica, ova zgrada je nacionalizovana i jedan njen deo je pretvoren u poslovni prostor. Posle više decenija, nepravda je počela donekle da se ispravlja, pa je ova palata obnovljena 1990. godine, posle donošenja novog Zakona o zadužbinama, fondacijama i fondovima. Opština Stari grad u Beogradu, koja je do tada važila kao vlasnik, vratila je zadužbinu 1991. godine onome kome je zaveštana. Stanari plaćaju simboličnu stanarinu, kao u državnim stanovima, a zakup od 1.200 kvadrata poslovnog prostora išao je za izdržavanje Bogoslovije u Prizrenu (sve do 1999. godine).

Pre nego što će biti donet Zakon o otkupu stanova, crkva je tražila da se od otkupa izuzmu stanovi koji su od nje 1958. godine nacionalizovani. U nekim slučajevima to je poštovano, u nekim nije. U crkvi imaju razumevanje za stanare koji su otкупili te stanove. Oni su ceo radni vek izdvajali za stambeni fond. Recimo, ako su muž i žena radili po 40 godina, to znači da je 80 godina radnog staža založeno za taj stan, pa je i logično da ga imaju. Ali zato iz crkve traže da im država takve objekte nadoknadi u poslovnom prostoru koji nikog neće ugroziti. Predali su zahtev, ali odgovor nikad nisu dobili.

(Nastaviće se)

(Delovi iz knjige Branislava Gulan „Sudbina oduzete imovine“. Knjiga se može naručiti (cena 2.000,00 dinara) kod izdavača banatski kulturni centar, JNA 35, Novo Miloševо, e-mail:banatski-kulturni-centar@gmail.com ili na tel 023/783-155 ili kod autora na e-mail:gulan@inscable.net ili na tel. 063/8-666-527).

Otimanje crkvene imovine

Episkop mileševski Filaret uputio je 5. jula 2003. godine pismo Arhijerejskom sinodu SPC u kojem moli da Sinod interveniše kod nadležnih organa da se „crkvena imovina u mileševskoj eparhiji, a naročito u manastiru Svetog oca Nikolaja u Banji kod Pribroja, ne krčmi i ne razvlači kao što lešinari razvlače strvinu“.

Vladika Filaret piše da je veoma iznenaden postupcima Vlade Republike Srbije, „koja je bezbroj puta najavila u predizbornoj kampanji i u kontaktima sa Svetim arhijerejskim saborom i Svetim arhijerejskim sinodom da će doneti zakon o povraćaju bespravno oduzete crkvene imovine pravnim licima – ranijim vlasnicima“.

PROTESTI POLJOPRIVREDNIKA

Seljak seje, politika žanje

Sa prvim znacima zime, protesti polako jenjavaju, zahtevi se sa ulica prenose na papire, a to je upravo ono što prema rečima najazgriženijih protestanata, najviše iščekuju Vlada i Ministarstvo poljoprivrede. Stručnjaci opominju da je sve manje vremena za pronalazak zajedničkog rešenja i skreću pažnju da će, kako stvari stoje, glavnu reč voditi upravo donosioci odluka

Sa jednog od sastanka u Ministarstvu

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom Unijom 2008. godine, Srbija je na sebe između ostalih preuzela i obavezu da će počev od prvog septembra 2017. godine državljanima EU omogućiti kupovinu poljoprivrednog zemljišta pod istim uslovima kao i srpskim državljanima. Kako shodno trenutnoj zakonskoj regulativi oličenoj u Zakonu o poljoprivrednom zemljištu to još uvek nije moguće, resorno Ministarstvo pokrenulo je postupak za njegovu izmenu i dopunu kojom će se stranim kompanijama omogućiti zakup državnog zemljišta (do 30 odsto) na period od 30 godina.

Ova promena kojom će, kako ističu stručnjaci, Srbija postati prva zemlja u Evropi koja će strancima dati svoju zemlju pre nego što je i formalno postala članica Unije (pri čemu mnoge zemlje Unije potput nema sličnijih Hrvatske, Poljske i drugih strogo vode računa o tome kome, kada i pod kojim uslovima se zemlja može prodavati i davanati u zakup, odnosno Mađarske koja je uvela trajnu zabranu za ovaj vid trgovine), podstakla je opozicione političke partije (među kojima su i one koje su gotovo aklamativno podržale potpisive SSP-a), kao i udruženja poljoprivrednika da krenu u velike proteste sa ciljem da se Vlada primora da u potpunosti odustane od svog nauma za koji premijer Aleksandar Vučić ističe da ima samo jedan cilj – stvaranje osnova za ubrzani razvoj srpskog agrara.

Kada se na samom početku protesta 24. novembra u čitavu stvar uključila (i na neki način joj dala i poseban podstrek) Pokrajinska vlast, tačnije resorni sekretarijat koji ističe da će izmena Zakona najviše nevolje doneti upravo paorima severno od Save i Dunava, mnogi su posumnjali da se po sredi nalazi, ne volja da se proizvođačima pomogne, nego potreba da se ojačaju pozicije

za lokalne i pokrajinske izbore koji se očekuju već na proleće iduće godine. Tako je već na samom početku počelo sa međusobnim sukobljavanjem među vojvođanskim poljoprivrednicima, a ubrzo su im se priključili i paori iz Centralne Srbije koji su istakli da njih eventualne promene Zakona „ne ugrošavaju u toliko meri“ te da otuda ni ne vide potrebu da se blokiranjem puteva i eventualnim dolaskom u Beograd suprotstavljuju Vladi.

Podele i među Srećima

Najveći deo protestanata koji su u nekoliko navrata pokušali da traktorima dođu pred Narodnu Skupštinu i na pisarnici predaju svoje zahteve i komentare na predlog izmene i dopune Zakona dolazi iz Banata i Bačke i to, kako ističu predstavnici Vlade, iz onih gradova i opština u kojima vlast vrši DS, odnosno LSV koja se i zvanično pridružila poljoprivrednicima, što su mnogi okarakterisali kao potez koji za cilj ima instruisanje srpskih poljoprivrednika. I dok su druge strane, predstavnici ovih stranaka optužbe za instruisanje i kontrolu prebacuju na vladajuće partije koje, kako ističu, ne dopuštaju poljoprivrednicima iz sredina u kojima SNS, odnosno SPS vrše vlast da se u borbu za svoja prava aktivnije uključe, protestima su se priključili i Srećima ili bolje rečeno, deo njih, među kojima prednjače Pazovčani koji su svoju mehanizaciju provozali centralnim pazovačkim ulicama.

Predsednik opštinskog Udruženja poljoprivrednika u Staroj Pazovi Jarošlav Fabri jasno ističe da je cilj protesnog okupljanja i celokupnog protesta zemljoradnika u potpunosti opravdan, napominjući pri tome da će, ako se promene usvoje, biti omogućeno jedinicama lokalne samouprave da zemljište u državnoj svojini prodaju domaćim i stranim investitorima, odnosno da je izdaju u zakup na duži vremenski period što bi im

Traktori ispred Skupštine

kasnije dalo prednost pri kupovini poljoprivrednog zemljišta.

- Jednostavno rečeno, naglašava Fabri, poljoprivrednici ne žele da se poljoprivredno zemljište, kao nacionalno dobro prodaje strancima. Mi koji od naše zemlje živimo teško bili bi u podređenom položaju i to bi dovelo do gušenja našeg agrara. Tačke, naši paori su nezadovoljni i sa drastičnim smanjenjem subvencionsih površina i dinamikom isplate subvencija, gušenjem malih i srednjih gazdinstava i sveopštim odnosom države prema zemljoradnicima koji prevazilazi samu odredbu koju Vlada želi što pre da promeni, jasan je Fabri.

Za razliku od Fabrija, Zlatan Đurić, predsednik Unije poljoprivrednika Sremske Mitrovice ističe da su protesti politički instruisani, te da u njima učestvuju oni koji su do sada usurpirali državno poljoprivredno zemljište, a ne mali poljoprivrednici, kako protestanti najčešće ističu.

- Izmene Zakona o poljoprivrednom zemljištu ne odgovaraju onima koji su usurpirali državno zemljište. Nijedan od poljoprivrednika koji je išao na proteste ne obrađuje male površine, već su tu oni koji su usurpirali velike površine državnog zemljišta. Oni gube privilegije da koriste zemlju za džabe. U Vojvodini je više od dve trećine državnog zemljišta usurpirano. O tom zemljištu niko ne vodi računa i ono se načinom obrađe dugi niz godina uništava, ocenio je Đurić uz objašnjenje da je u izmenama Zakona dobro to što se predviđa da se zemljište prodaje isključivo malim poljoprivrednim gazdinstvima, ističući da nije tačna tvrdnja da se zemljište prodaje strancima i tajkunima.

Protiv protesta su i Banatska asocijacija poljoprivrednika, „Banatski paori“, udruženje SPAS iz Kraljeva, Šabačko udruženje odgajivača goveda, Centralna asocijacija uzgajivača goveda simentelske rase. Svi oni, kako su u nekoliko navrata isticali, održavaju predložene izmene Zakona o poljoprivrednom zemljištu za koje smatraju da su interesu razvoja malih poljoprivrednih gazdinstava, te da sprečavaju zloupotrebe kod zakupa državnih oranica.

Pregovori (ne) rešavaju probleme

U cilju prevazilaženja problema pronalaska kompromisnog rešenja, tokom proteklih gotovo dve nedelje,

Ministarstvo je organizovalo čitanje sastanaka i razgovora sa predstvincima poljoprivrednih udruženja, odnosno sa predstvincima poslaničkih grupa u Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Tokom tih razgovora, ministarka dr Snežana Bogosavljević Bošković u više navrata je podvukla spremnost Vlade da se oko ove teme dođe do konsenzusa, ističući pri tome neophodnost uspostavljanja adekvatnog sistema za upravljanje i korišćenje poljoprivrednog zemljišta u Republici Srbiji. Tom prilikom ona je pozvala narodne poslanike, ali i predstavnike poljoprivrednika na još jedan otvoreni i konstruktivni dijalog u cilju postizanja najboljeg zakonskog rešenja.

- Vlada i ministarstvo ostaju otvoreni za svaki razgovor u kome će se kroz konstruktivne predloge raditi na pronađenju načina za unapređenje postojećeg predloga. Radikalizacija stavova i potpuna isključivost nikoga ne približavaju rešenju već, naprotiv, svaki dijalog čine znatno težim, rekao je ministar.

Da li će ovi razgovori urođiti plodom, ostaje da se vidi. No ako je suditi prema ranijim izjavama političara, odstupanja u stavovima neće biti i jedini koji snose najveći teret nastalih sukoba jesu upravo poljoprivrednici koji već danima pokušavaju da dođu do prestonice.

Da teškoća u razgovorima sa predstvincima Vlade zaista ima, baš kao i nerazumevanja unutar redova samih paora koji su počeli različito da tumače i sam smisao protestovanja, najbolje svedoči i činjenica da je na početku protesta

Nacionalna asocijacija poljoprivrednika Srbije bila protiv istih, da bi im se kasnije pridružila.

Predsednik Upravnog odbora NAPS-a Jovica Jakšić istakao je u par navrata da je promena u delovanju došla kao rezultat nepoštovanja dogovorenog. Jakšić je više puta objasnio da se NAPS pre svega protivi predlogu Ministarstva da se poljoprivrednim gazdinstvima koja imaju u vlasništvu do 30 hektara zelje omogući kupovina državnog zemljišta do 20 hektara. U pogledu prodaje i izdavanja zemlje strancima, NAPS prema Jakšićevim rečima smatra da se zemljište mora prvo ponuditi domaćim poljoprivrednim gazdinstvima, a ukoliko ona nisu zainteresovana, zemlju treba ponuditi investitorima.

Činjenica da su i među samim protestantima sve glasniji oni koji tvrde da od protesta neće biti ništa dok ih vode i u njima učestvuju politički aktivisti, možda i najbolje svedoči o svojevrsnom čorsokuku u koji su poljoprivrednici ostali na putevima Banata i Bačke zapali. Sa prvim znacima zime, protesti, stiče se utisak, polako jenjavaju, zahtevi se sa ulica prenose na papire, a to je upravo ono što prema rečima najazgriženijih protestanata, najviše iščekuju Vlada i Ministarstvo poljoprivrede. Stručnjaci opominju da je vremena za pronalazak zajedničkog rešenja sve manje i skreću pažnju da će, kako stvari stoje, glavnu reč voditi upravo donosioci odluka – seljacici sejati, a političari žnati.

S. Lapčević

Nema prolaska do Beograda

Čije će biti naše oranice?

PROIZVODNJA REPE I ŠEĆERA (2)

Ugovori nisu ispoštovani

Dok srpske šećerane proteklih godina repu plaćale 2,7 dinara po kilogramu, tvornice iz Hrvatske svojim ratarima su plaćale 3,3 evrocenta po kilogramu. Tada je državna subvencija za slatki koren u Hrvatskoj bila 560, a u Srbiji 130 evra po hektaru. Upravo su šećerane iz Hrvatske takmaci našima u borbi za poziciju vodećeg regionalnog izvoznika. Kako stvari trenutno stoje, adut će i narednih godina biti na strani konkurenta

Piše: Branislav Gulan

Dakle, da bi postali lideri, šećerane će, međutim morati rešiti obnovljene nesporazume sa uzgajivačima šećerne repe i uspostaviti sa njima dugoročne i stabilne partnerske odnose, navodi zemljoradnik sa Čeneja kod Novog Sada Svetozar Cveta Murgaški, koji dodaje da na osnovu odbitaka šećerane cenu umanjuju čak za jednu trećinu. Naime, jedna loša agrarna sezona i slabiji rod, otkriju svu kratkotrajnost nekadašnjih idila sa slatkim korenom, koji sad postaje gorak. Seljaci su u 2014. godini bili nezadovoljni otkupnom cenom repe i sve se više odlučuju za rod koji nije ugovoren ni sa jednom šećeranom, i pored većih transportnih troškova (transport repe se neisplati ako je duži od 80 kilometara) – izvezu. Dok srpske šećerane proteklih godina repu plaćale 2,7 dinara po kilogramu, tvornice iz Hrvatske svojim ratarima su plaćale 3,3 evrocenta po kilogramu. Tada je državna subvencija za slatki koren u Hrvatskoj bila 560, a u Srbiji 130 evra po hektaru. Upravo su šećerane iz Hrvatske takmaci našima u borbi za poziciju vodećeg regionalnog izvoznika. Kako stvari trenutno stoje, adut će i narednih godina biti na strani konkurenta. Međutim, ekonomska logika je na srpskoj strani, potrebno je političke volje i menadžerskog umeća pa da budemo i dominantni. Eto, i sve što se prošle godine dogadjalo sa repom, sad nas tera da smanjujemo proizvodnju. U 2014. godini ona je u Srbiji bila zasejana na 70.000 hektara, a 2015. godine, teško se približila setvi na 40.000 hektara. Jer, imali smo potpisane ugovore, a ni oni nisu ispoštovani. Tačnije, menjani su na niže, ali na štetu proizvođača, navodi Murgaški. Dakle, ni ugovor nije bio siguran, pa više neznamo kome da verujemo!

Da ne radimo dobro u Srbiji je i činjenica da su prerađivači repe otkupuju cenu sa lanjskih tri do 3,2 dinara smanjili na 2,7 dinara po kilogramu repe (digestije 16 odsto). Međutim, i 2014. godine otkupljujući repe su se "igrali" sa proizvođačima i produbljivali nepoverenje. Mnogo odbijaju na nečistoće, zatim smanjuju digestiju i na kraju, smanjili cenu na već sklopljenim ugovorima. Jer, previše kiše je umanjilo slast repe i poskupelo setvu, a repa je z bog zaštite od vlagom pristiglih bolesti prskana nekoliko puta više nego uobičajeno.

Setva – još kad se vadi repa

Uzroka ovakvog stanja ima niz. Pre svega, to je, što se, recimo, 2009. godine na repi ostvarila dobra zarada (dobar prinos, dobra digestija, dobra cena), dok su ostale kulturne bile jasno neprofitabilne. Uz sve to cena šećera je na svetskom i domaćem tržištu u međuvremenu porasla za 22 – 23 odsto. Da bi održali kontinuitet proizvodnje šećerne repe ključno rešenje bilo je da se poveća otkupna cena "slatkog korena". Jer, ako je šećerana u Žablju, u to vreme po rečima tadašnjeg zamjenika direktora Željka Kovačevića, povećala cenu na 2,9 dinara po kilogramu to bi trebale da učine i druge, a i država bi morala da se javi sa subvencijom od 30 para po kilogramu (75 evra po hektaru), čime bi pomogla, ne šećerane već primarne proizvođače, govorilo se pre pola decenije. Dakle, uvek je bilo pravilo, kad se vadi šećerna repa, praktično se obavlja i njena prolećna setva. Zavisno od odnosa šećerana prema seljacima

stvaraju se uslovi, gradi poverenje i dogovara setvu u sledećoj godini.

Bitno je da se ovo zna, posebno, što ekstenzivne kulture zahtevaju manje ulaganja i rada od repe. Svakako se neće zaboraviti ni to da je šećerna repa uvek bila tradicionalni ratarški usev sa najvećom profitabilnošću, ali je problem i to što se dugo čeka na novac koji se u nju ulaže. I pre pola decenije i danas je siromašnom seljaku više nego ikad bitan cenovni motiv. Sa koreknijim odnosom šećerana i ulaganjem države od 80 miliona evra, koliko je bilo obećano proteklih godina, svi bi mnogo dobili. Jer, šećer je pored kukuruza, kao sirovine, najznačajniji izvozni adut srpske poljoprivrede. Ukoliko kreatori agroekonomске politike to shvate i država prihvati, biće dobar korak ka shvatanju da je poljoprivreda strateška grana u Srbiji. U suprotnom puko isticanje agrara u predizbornim kampanjama kao grane sa komparativnim prednostima, ali ne u praksi već samo na papiru, i dalje će biti samo nastavak dosadašnje antiagrarske politike onih koji vode srpsku poljoprivredu i Vlade koja ih u tome podržava.

Obećanje i očekivanje

Međutim, ulaganje države u ovu proizvodnju danas je teško poverovati. Jer, Agrarni budžet se smanjuje iz godine u godinu sad iznosi tek nešto iznad dva odsto ukupnog budžeta i to je oko 32 milijarde dinara. Ni tih para nema, jer država je seljacima za razne subvencije i obaveze sad dužna oko 16 milijardi dinara. Para ne ma, a i budžet će naredne godine biti još manji. Napomenimo da je Agrarni budžet osnovan 1996. godine (ministar je bio pok. Ivko Djonović) i tad je bio najveći – iznosi je šest odsto ukupnog budžeta. Plan svih vlada do sad a bio je da se Agrarni budžet stabilizuje na pet odsto ukupnog budžeta Srbije, a potom da se godišnje povećava za dva odsto, kako bi stigao i stabilizovao se na deset odsto! To je ostalo samo obećanje ministara seljacima, a oni i danas to očekuju... To čekanje potrajaće još niz godina! Jer, ono se daje samo u predizbornim kampanjama i planovima! Ali, u stvarno se neostvaruje! To znači da je poljoprivreda strateška grana Srbije, samo u obećanjima i predizbornim kampanjama.

Slatke uredbe na štetu paora

Od 5. oktobra 2000. godine do danas Srbija je imala 12 ministara poljoprivrede i skoro svaki od njih predložio je makar jednu uredbu kojom se branio izvoz, odobravale uvozne kvote, ili su se zemljoradnicima na sporan način nadoknadi troškovi za gorivo, seme i mineralno đubrivo.

Dragan Jocić iz Turije, opština Srbočan, na nekoliko stotina hektara zemlje godinama uzgaja šećernu repu. Jocić je jedan od brojnih poljoprivrednih proizvođača iz Vojvodine koji su šećernu repu izvozili u Hrvatsku i koji su 2012. pretrpeli značajnu finansijsku štetu jer je Republika Srbija bila kratkoročno zabranila izvoz šećerne repe.

"Oštećen sam na taj način što je u Hrvatskoj bila neuporedivo viša cena nego kod nas. Hrvati su plaćali 50 evra po toni dok se u Srbiji otkupljivala za 40 evra po toni. Pošto sam 2012. mrao da našim šećeranama predam repu oštećen sam za priličnu svotu novca" rekao je Jocić RTV Vojvodine.

Šećerane sa ratarima moraju gajiti odnose poverenja za svaku setvu

Podaci Ministarstva poljoprivrede pokazuju da je 2012. na preko 10.000 hektara vojvođanskih oranica bila posejana šećerna repa ugovorena za preradu u dve hrvatske šećerane - Osijek i Županja.

Podsećamo, Vlada Srbije 6. septembra 2012. usvojila je Uredbu o zabrani izvoza soje, suncokreta i šećerne repe. U obrazloženju Ministarstva poljoprivrede tvrdilo se da će usled suše rod šećerne repe biti znatno umanjen te da će umesto očekivanih 450.000 tona proizvodnja šećera iznositi oko 300.000 tona.

"Postoji mogućnost da dođe u pitanje količina raspoloživa za preferenčni izvoz šećera u EU, kao i snabdevosten domaćeg tržišta ovom važnom životnom namirnicom", stajalo je u obrazloženju Ministarstva.

Usvajanje Uredbe izazvalo je žestoke reakcije dela domaće kao i javnosti u Hrvatskoj. I dok su mediji sa obe strane granice izveštavali o takozvanom šećernom ratu, tvornica šećera Osijek protiv Republike Srbije pokrenula je postupak pred Međunarodnim trgovinskim sudom u Parizu. Osječka šećerana od Srbije traži obeštećenje od 12 miliona evra a končna odluka u sporu, sud bi trebalo da doneše sredinom 2015.

Domaći u Srbiji i mediji iz Hrvatske kao ključne aktere koji su uticali na usvajanje sporne uredbe isticali su Miodraga Kostića, vlasnika MK Grupe koja proizvodi oko 60 odsto domaćeg šećera i tadašnjeg ministra poljoprivrede Gorana Kneževića.

Sastanci u kabinetu

Kako nam je potvrdio Ivan Živkov, nekadašnji šef kabineta Gorana Kneževića, vlasnik MK Grupe tokom leta je dva puta boravio u kabinetu ministra poljoprivrede.

"Vlada je izabrana krajem jula, a čitav avgust je prošao u traženju rešenja tada aktuelnog problema – suše. Na kraju tog perioda Vlada je usvojila zaključak o merama ublažavanja posledica suše I jednu uredbu o zabrani izvoza šećerne repe, suncokreta i soje. U tom periodu Miodrag Kostić dolazio je u ministarstvo i imao nasamo sastanke sa Goranom Kneževićem. Treba imati u vidu da se njih dvojica poznaju još od sredine devedesetih godina, kada je Knežević bio funkcioner DS, a Kostić direktor te stranke. Zbog tog njihovog poznanstva niko te njihove susrete nije doživljavao kao iznenadenje", rekao je Živkov za RTV.

Ni posle brojnih pokušaja Goran Knežević i Miodrag Kostić nisu odgovorili na pitanja RTV Vojvodine

o okolnostima koje su dovelle do usvajanja Uredbe kao i njenim posledicama.

- Ukoliko su domaće potrebe oko 220.000 tona šećera a očekivana proizvodnja za 2012. bila je oko 300.000 tona, na koji način je onda bilo ugroženo domaće tržište - glasilo je jedno od pitanja RTV Vojvodine na koje Knežević nije odgovorio.

Pred poslanicima Skupštine Srbije, 27.09.2012. Goran Knežević je rekao da "nisu tačne tvrdnje koje možemo pročitati u medijima da je ova Uredba usvojena zarad zaštite interesa prerađivača, tajkuna ili kako ih već zovu. Vlada Srbije radi u zaštiti interesa svih građana".

- Ponekad su toliko bahata objašnjenja da nemam reći. Iz prilogu se zna kolika je potrošnja šećera u Srbiji. Tačno je biće ugrožena kvota za izvoz šećera u EU a jednom ako izgubimo kvotu izvoza šećera onda je teško možemo povratiti i verovatno je to bila relacija zašto je takav postupak. Problem je što je u takvoj preraspodeli kolača sa cenama našeg šećera na evropskom tržištu oštećen običan poljoprivredni proizvođač - kaže prof. dr Branko Marinković sa Poljoprivrednog fakulteta iz Novog Sada.

Za Jana Husarika iz Udruženja banatskih paora stanje u poljoprivredi često se reguliše Uredbama čije su posledice uglavnom štetne po poljoprivredne proizvođače.

- Bili smo u situaciji da dnevno odgovaramo na uredbe i da pokušavamo da ih ispravimo. Da ih doveđemo u neko funkcionalno stanje i mnogo energije se gubi na sve to. I što je najžalije sve te primedbe budu saslušane ali ne i inkorporirane u sam tekst uredbe - kaže Husarik.

Čija je politička odgovornost

Podsećamo, kada je 2007. zabeležena je rekordna cena pšenice i kukuruza na svetskim tržištima Vlada je, sa obrazloženjem da će biti ugroženo domaće tržište, donela Uredbu o zabrani izvoza pšenice, kukuruza, soje i suncokreta. Na taj način zemljoradnicima je nametnuta znatno niža otkupna cena te su se tržišni viškovi našli u silosima velikih trgovaca i mlinova.

U martu 2011. ministar poljoprivrede Dušan Petrović donosi uredbu o zabrani izvoza pšenice i brašna. Obrazloženje ministra Petrovića glasilo je da je Uredba neophodna kako bi se stabilizovalo domaće tržište. Ta Uredba poremetila je trgovinske odnose sa Crnom Gorom čiji

su predstavnici tvrdili da Srbija ne poštuje CEFTA sporazum. Ministar Dušan Petrović 2012. predložio je i Uredbu o regresiranju dizel goriva koja je omogućila samo jednoj kompaniji - Naftnoj industriji Srbije, da poljoprivrednike snabdeva gorivom.

Svakako jedna od trenutno najpoznatijih afera koje se odnose na državne intervencije jeste Uredba o regresiranju mineralnog đubriva zbog koje se vodi sudske postupak protiv bivšeg ministra poljoprivrede Saše Dragina i njegovih saradnika. Sudski postupak protiv Dragina otvoren je ključno pitanje - političke odgovornosti za način njihovog usvajanja, odnosno da li je moguće da se Uredbe usvoje bez znanja političkog vrha?

Za advokata Slobodana Beljanskog, nekadašnjeg člana Odbora Agencije za borbu protiv korupcije, afere pokazuju da proces usvajanja uredbi mora biti transparentniji, a uticaj političara na njihovo usvajanje je nesumnjiv!

- Jedno se priča, drugo se radi. Ne znam šta da kažem. Možemo mi da pričamo šta hoćemo, oni kako su naumili tako će i biti. Teško je da se reći koja bi cena odgovarala. Sve zavisi kad se počne, videćemo šta ćemo - kaže Milan Tatomirov, poljoprivredni proizvođač iz Vrbasa.

Površine pod šećernom repom 2015. godine su znatno manje nego prošle godine i iznosi oko 40.000 hektara. Očekuje se ukupna proizvodnja oko dva miliona tona repe i proizvodnja od oko 340.000 tona šećera, od čega je 100.000 za domaću potrošnju dok će za izvoz preći oko 230.000 tona. U 2014. godini bescarinska kvota, izmedju ostalog povećana je i za izvoz šećera za 1.000 tona godišnje, i ona sad iznosi 181.000 tona. To se radi na osnovu sporazuma o pridruživanju i stabilizaciji (SSP) koji je potpisana 29. aprila 2009. godine, a primenjuje se od 1. septembra 2013. godine. Od 1. septembra 2017. godine, na osnovu tog sporazuma, u Srbiji će i stranci moći slobodno da kupuju njive... To je jedna od najvećih slabosti ovog sporazuma, za čiju promenu se zalažu seljaci.

Bilo kako bilo, poljoprivrednici pučeni lošim iskustvom, kada su šećerane narušile prvo bitne ugovore sa ratarima, posejali su šećernu repu 2015. godine na znatno manjim površinama. Upravo je to razlog što će izvogodišnje prerade, sva je prilika, izostati jedna od dosadašnjih šećerana. Kampanja neće početi, kako je najavljen u Žablju.

(Nastaviće se)

JAMENA • NADA I JOVICA CVIJANOVIĆ PO DRUGI PUT PODNELI ZAHTEV ZA OBNOVU KUĆE

Najviše nas boli nepravda

Naša situacija je specifična, pošto smo boravili u dve kuće, a dobili smo donaciju za obnovu samo one kuće u Novosadskoj ulici, u iznosu od 350.000 dinara, dok za ovu u kojoj sad živimo nismo dobili ni dinara, iako je poplava i nju oštetila – kažu supružnici Nada i Jovica Cvijanović iz Jamene

Nakon što je prošlogodišnja poplava oštetila njihovu rođičnu kuću u Novosadskoj ulici u Jamenu, bračni par Nada i Jovica Cvijanović, preselili su se u Nadinu roditeljsku kuću, koja je u to vreme zbog poplave bila, takođe, neuslovna za život.

- Bili smo prinuđeni da se preselimo ovde, pošto je u našu kuću u Novosadskoj ulici ušla skroz voda i šteta je bila ogromna, a ovde je, ipak, bila malo bolja situacija i bilo je potrebljeno manje sredstava za renoviranje. Nakon što je prošle godine komisija za procenu stete donela

rešenje po kojem smo imali pravo na 250.000 dinara za sanaciju kuće u Novosadskoj ulici, uložili smo žalbu i rešenje nam je preinačeno na 350.000 dinara. Međutim, suprug i ja smatramo da su i ta sredstva nedovoljna da bi se sanirala šteta koju nam je poplava nanelo, tako da smo uložili ponovo žalbu i još uvek nismo dobili odgovor, evo skoro već godinu dana. U toj kući nismo još uvek ništa uradili, pošto smo bili prinuđeni da ušteđevinu koju smo

Nada Cvijanović

Bez odštete za useve

Zajedno sa mlađim sinom Jovicom Cvijanović obrađuje šest hektara zemlje. Kaže da mu je poplava oštetila svu mehanizaciju koju je imao, ali da nije dobio nikakva sredstva za nadoknadu štete i dodaje:

- Podneo sam zahtev za prskalicu i tanjiraču, ali mi nije odobren, tako da sam o svom trošku morao da ih remontujem. A bilo je i nekih slučajeva koji nikad pre nisu imali tanjiraču, pa su sada dobili novu. Niko od meštana nije dobio nikakvu odštetu ni za useve, iako su nam to obećavali i smatram da je to velika nepravda prema svima nama koji smo dugogodišnji poljoprivrednici i živimo samo od toga.

Jovica Cvijanović

imali uložimo u moju roditeljsku kuću koju je takođe trebalo osposobiti za život. Za nju nismo dobili nikakvu donaciju iako smo podnosili zahteve, jer je zvanično objašnjeno da u vreme poplave ja nisam imala prijavljeno boravište na ovom adresi. Smatram da je to nepravda, jer je naša situacija specifična, pošto smo boravili i ovde i tam, samo što nismo mogli da imamo prijavljene dve adrese u ličnoj karti. A bilo je situacija u kojima je pomoć dobio neko ko živi u inostranstvu, ali se formalno i dalje vodio kao da živi u Jamenu. Dakle, gledano je samo ono što piše na papiru, a nije uzeuto u obzir faktičko stanje kakvo zaista jeste na terenu. Sve komisije koje su dolazile bile su ili na ulici

Oštećena kuća u Novosadskoj ulici

Nada Cvijanović iz Jamene.

Njen suprug Jovica dodaje da su od donatora iz Stare Pazove dobili laminate i četvora vrata, ali s obzirom da još uvek nisu sanirali kuću, nemaju to gde ni da postave i dodaje:

- Trebala bi nam prvo obnova kuće da bi tu donaciju iskoristili, ali mi u tu obnovu prošle godine nismo ušli, iako je oštećenje kuće veliko. Sada smo čuli da je krenuo novi krug obnove, koja je finansijski manja od one prošle godine, pa smo se prijavili i nadam se da ćemo ući na taj spisak.

S. Mihajlović

Foto: M. Mileusnić

JAMENA • MILAN VUJIĆ, POLJOPRIVREDNIK

Još ne mogu da se oporavim od poplave

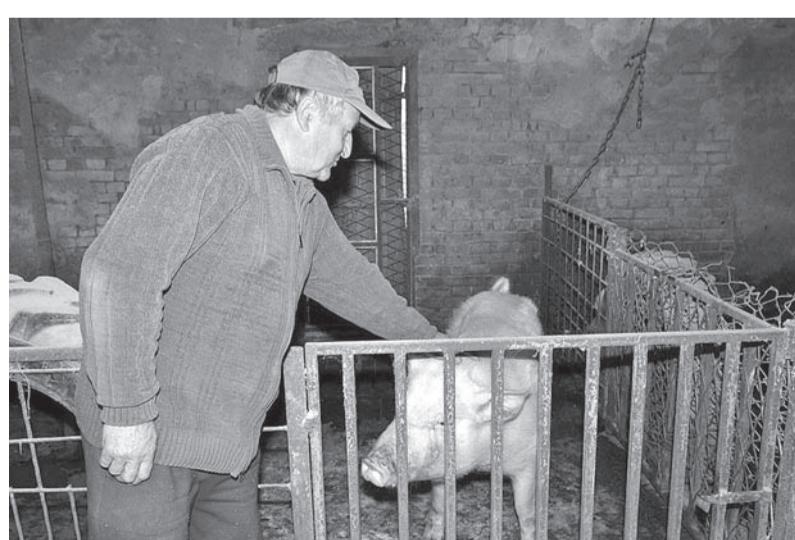

Centar Jamene

Posledice od poplave su katastrofalne, voda je nanela glinu, tako da je sada teže i orati, a troši se i više goriva za obradu zemlje. A tokom prošle godine sam potrošio svu ušteđevinu koju sam imao, jer nisam imao od čega da živim. Ranije sam bio optimista, nudio sam se da će biti bolje, ali sada više ne verujem u to, jer vidim da nas je zaboravila ne samo naša vlast u lokalnu, nego i država – kaže Milan Vujić, poljoprivrednik iz Jamene

Kada smo u jedan prošle godine bili u poseti kod poljoprivrednika Milana Vujića iz Jamene, u to vreme aktuelno je bilo saniranje posledica od poplave. Danas, 14 meseci kasnije, ovaj poljoprivrednik kaže da – bez obzira na vremensku distancu, za njega poplava još uvek nije prošla.

- Obećavali su nam u to vreme svašta i sve je to veoma lepo zvučalo. Međutim, meseci su prošli, nastupila je evo i druga zima od poplave, a od njihovih obećanja nije bilo ništa. Nismo dobili nikakvu nadoknadu za uništene useve, niti nadoknadu za uništen kvalitet zemljišta, iako nam je poplava odnела sav rod i uništila sve što smo na njivama imali. Žalio sam se u opštini i tražio da mi daju odštetu za zemlju koja mi je prekopana jer su na mojoj njivi podigli nasip za odbranu od poplave, ali su mi kazali da oni za to nisu nadležni, nego da tužim zbog toga "Vode Vojvodine", pa da mi oni plate. Međutim, kako da tužim bilo koga, kad novaca nemam.

Milan Vujić - svinje hrani samo za sopstvene potrebe

Za mene poplava još nije prošla, jer sam oštećen toliko da se još uvek nisam uspeo oporaviti. Imao sam u svom ambaru u to vreme četiri tone hrane koja mi je propala, a isto

tako je i svako domaćinstvu u selu imalo svega, kako u ambarima tako i u pušnicama i svima je sve propalo – razočarano priča poljoprivrednik Milan Vujić iz Jamene, dodajući da

planova za budućnost više nema, ali da odustati od ovog posla ne može jer nema od čega da živi.

Kako kaže, situacija u poljoprivredi je bila teška i pre poplave, jer je godinu dana pre toga vladala velika suša, a i protekla sezona je, takođe, bila loša i dodaje:

- Posedujem 21 jutro zemlje. Na šest jutara imao sam posejanu soju i sa te površine sam dobio prinos od 32 metra i 60 kilograma. Na tome nisam imao nikakvu zaradu, a kada sam prodao bravce koje sam hranio ostalo mi je novaca još samo toliko da platim socijalno osiguranje za ovu godinu. Kad i tu obaveznu izmirm, od nove godine više nemam ni dinara, niti imam nešto da prodam. A na proleće bih trebao da krenem sa novom setvom, samo ne znam od čega, jedino da se negde zadužim. Pa dok onda opet vratim svakome njezino, pitanje je da li će meni nešto ostati. Znači, svoju zemlju ću raditi za džabe, posebno kada se uzme u obzir da je i rod smanjen nakon poplave, jer je zemlja isprana. Posledice

od poplave su katastrofalne, voda je nanela glinu, tako da je sada teže i orati, troši se i više goriva za obradu zemlje, a tokom prošle godine sam potrošio svu ušteđevinu koju sam imao, jer nisam imao od čega da živim. Nedavno sam prodao i bravce, sada imam još samo pet krmača i jednog nerasta, jer mi se zbog niskih otkupnih cena više ni svinje ne isplati držati, nego ih sada hranim samo za svoje potrebe. Ranije sam bio optimista, nudio sam se da će biti bolje, ali sada više ne verujem u to, jer vidim da nas je zaboravila ne samo naša vlast u lokalnu, nego i država, svi su izgleda od nas digli ruke. Imam 64 godine, za mene nema nikakvog drugog posla, a do penzije imam još jednu godinu, pa ču do tada nekako izgurati sve ovo. Supruga i ja živimo sami, deca su se razišla svakom svojim putem, a i mi za koju godinu planiramo da odemo odavde, jer mislim da u Jamenu nakon poplave više nema perspektive ni za koga.

S. Mihajlović

Foto: M. Mileusnić

ZASAVICA • U REZERVATU PRIRODE ODRŽAN TRADICIONALNI SREMSKI SVILJOKOLJ

Osmi put obeležen "Dan mangulice"

Iove godine tradicionalni „Dan mangulice-sremski sviljokolj“ koji je održan u subotu, petog decembra, u Rezervatu Zasavica, okupio je veliki broj gostiju iz zemlje i sveta koji su mogli da degustiraju i kupe proizvode od mangulice, autohtone rase svinja za koju je utvrđeno da ima u proseku za 50 do 75 odsto niži sadržaj holesterola u odnosu na svinjsko meso drugih rasa. Upravo zbog toga što je reč o kvalitetnoj, prirodnoj i zdravoj hrani, po proizvode od mangulice u Zasavici je došao bračni par iz Ostružnice kod Beograda. Rekli su nam da su ovde drugi put, te da su pazarili ne samo prerađevine, nego i sveže meso.

- Iako živimo u selu gde imamo priliku da kupujemo razne vrste mesa direktno od proizvođača, ipak smo došli u Zasavicu, jer znamo da ćemo za svoj novac sasvim sigurno dobiti kvalitetnu i zdravu hranu. Ne kupujemo drugu svijetlinu osim ove, a osim svežeg mesa pazarili smo još i kobasice, kulen i slaninu – kažu supružnici iz Ostružnice.

Prvi put na „Danu mangulice“ bio je **Dragan Šašić** iz Pančeva. On

Slobodan Simić,
upravnik SRP Zasavica

Bogata ponuda domaće zimnice

kaže da je za Zasavicu čuo preko televizije i da je ovo bila prilika da, osim razgledanja Rezervata, kupi proizvode od mangulice i od magarećeg mleka.

Majstor za čvarke ove godine bio je **Slavko Janković**, koji nam je kazao da se za čvarci

Sveže mesne prerađevine

uvek stoje u redu koliko su traženi i doda:

- Zaklali smo osam svinja i još rano jutros smo stavili prvu oraniju sa čvarcima. Da bi se napravili dobičvarci potrebno je dva i po tri sata topnjena, na početku je neophodna jača vatra, a posle treba da bude slabija. A ukoliko je svinja starija, onda su i čvarci ukusniji.

Kada je reč o svežem mesu, najviše su se tražili vrat, but i krmenade, a za tranziranje mesa bio je zadužen **Dorđe Belomarković**.

Upravnik SRP Zasavica **Slobodan Simić** kaže da su meso i proizvodi od mangulice veoma traženi širom sveta, jer su istraživanja pokazala da konzumiranje ovog mesa dovodi do stvaranja dobrog holesterola i redukcije lošeg.

- Ova današnja svečanost služi, između ostalog, i da podsetimo ljudi na nekadašnju kvalitetnu hranu i na ono što je mangulica značila u prošlosti za Srbiju i Srem. Mi danas ovde slavimo onu svinju iz prošlosti i slavimo njen ukus koji je ostao nenadmašan u odnosu na sve druge vrste svinja. Ovo je najzdravije

Ljubica Savatić iz Zasavice

meso. Mangulica se hrani potpuno prirodno na paši, u šumi traži žir i tek ponekad dobije malo kukuruza da se zasladi. Reč je o zdravoj hrani, mesu u kome ima 50 odsto manje

Tražene su sve vrste svežeg mesa

holesterola nego u piletini i govedini, a 75 odsto manje nego kod savremenih svinjskih rasa – rekao je na „Danu mangulicu“ Slobodan Simić, upravnik SRP Zasavica.

Zamenik upravnika **Sladan Pačić** naglasio je da je zadovoljan ovogodišnjom posetom manifestaciji jer je gostiju bilo iz svih krajeva Srbije, a i vreme im je islo na ruku.

Tog dana posetioci su mogli da probaju i saličće, tradicionalne kolače koji se spremaju uz svaki sviljokolj, a nakon toga da se opuste uz kuvenu rakiju i zvuke tamburaša. A da bi ponuda zdrave hrane bez konzervansa bila kompletna, pobrinula se za to **Ljubica Savatić** iz Zasavice. Ona je posetiocima nudila sveža jaja, rakiju, orahe, kao i domaću zimnicu: ajvar, kuveni paradajz, kafriol, cveklu. Kaže da je svu zimnicu napravila sama od povrća koje uzbajala u svojoj bašti, po starom prverenom receptu, a glavni pomoćnik bila joj je sedmogodišnja unuka Andela.

S. M. - M. M.

GAZDINSTVA

MARADIK • JOVAN RATKOVIĆ, VOĆAR ZADOVOLJAN PROIZVODNJOM

Inovativnost - preduslov za uspeh

Kupio novu proizvodnu liniju za proizvodnju drvenih gajbi, a reč je jednoj potpuno novoj tehnologiji jedinstvenoj u ovim krajevima. Uz pomoć ove linije će moći u toku jednog dana u dve smene da napravi od 18.000 do 20.000 gajbica za voće

Jovan Ratković, voćar iz Maradiča

zaključiti da se na ovom području gaji voće izuzetnog kvaliteta. Čim posao radite na taj način, odnosno punog kvaliteta onda možete očekivati i kvantitet i dobru cenu - navodi on.

Da dobra roba nađe odmah svog kupca potvrđuje i Ratković, koji kaže da se najveće količine izvoze put Rusije, jedan deo u Sloveniju, a ostatak voćari skladište u hladnjacima kako u selu, tako i u Slankamenu.

- Posla oko voća ima konstantno, sada je aktuelno zimsko prskanje nakon čega će uslediti rezidba, a potom i priprema za proleće. Imamo samo jedan mali deo godine kada nismo u voćnjacima, ali uvek ima šta da se radi - kaže Ratković.

Da bi proizvodnja bila stabilna, potrebno je pratiti inovacije i puno se edukovati. Iz tog razloga ovaj voćar planira da proširi svoju delatnost i počne da proizvodi gajbicu za voće.

- Kupio sam jednu novu proizvodnu liniju za proizvodnju drvenih

Najviše zasada pod šljivom

gajbi, a reč je jednoj potpuno novoj tehnologiji jedinstvenoj u ovim krajevima. Uz pomoć ove linije će moći u toku jednog dana u dve smene da se napravi od 18.000 do 20.000 gajbica za voće - kaže on. - Veoma je važno staviti akcenat na edukaciju poljoprivrednika organizacijom

raznih seminara i prezentacija, jer jedino na taj način mogu biti konkurenenti na tržištu. Tehnika i tehnologija svakodnevno napreduju, pa ako i mi ne napredujemo nema uspeha i kvaliteta koji su potrebni.

M. Balabanović

INDIJA • AKTUELNO IZ ZEMLJORADNIČKE ZADRUGE „INDIJA“

Podrška poljoprivrednicima

- Dali smo određenu količinu robe proizvođačima na ugovor koju će vratiti u paritetu kada se skine rod tako da očekujemo dobar posao - kaže direktor Milan Božić i ističe da će to poljoprivrednicima puno olakšati tešku situaciju u kojoj se nalaze

Zemljoradnička zadruga iz Indije ima veoma dugu tradiciju, a prema nekim podacima smatra se da je postojala još pre rata i da je tokom godina više puta menjala naziv. U obliku u kakvom je danas postoji od 1995. godine i broji oko 30 članova zadrugara i šest zaposlenih. Iako joj je sedište u samom centru grada u ulici Vojvode Stepe, mali broj ljudi je zaista upoznat sa radom ove zadruge. Osnovno opredeljenje zadruge jeste pomoći malim poljoprivrednim proizvođačima, odnosno podrška prilikom nabavci semena, dubriva i neophodnog poljoprivrednog materijala.

- U prethodnih nekoliko godina bavili smo se, pre svega, kooperacijom kao i pružanjem pomoći i podrške poljoprivrednicima sa kojima ugovaramo proizvodnju i dajemo seme i dubrivo - počinje priču **Miloš Božić**, direktor ZZ „Indija“ i osvrće se na situaciju u ovoj godini.

- Uglavnom smo zadovoljni kako je protekla ova godina, koja nije ni bila tako loša s obzirom na vremenske uslove kakve smo imali. Kiše nije bilo, imali smo duge sušne intervale, ali na sreću smo imali dobar sortiment robe - navodi on i kaže da je reč o zadovoljavajućim količinama robe.

Kada govori o planovima za iduću godinu, Božić ističe da su posejali pšenicu, u planu je setva kukuruza i suncokreta.

Pomažu malim poljoprivrednim proizvođačima

- Dali smo određenu količinu robe proizvođačima na ugovor koji će vratiti u paritetu kada se skine rod tako da očekujemo dobar posao. To će sigurno poljoprivrednicima puno olakšati i ovako već dovoljno tešku situaciju. Biće im mnogo lakše na proleće kada moraju da investiraju u proizvodnju, a mi dajemo dobre uslove odnosno koliki je paritet toliko i vraćaju - navodi Božić.

Prema rečima direktora, zadruga pruža pomoći i podršku pre svega malim poljoprivrednim proizvođačima, jer oni na lakši način dolaze do reprematerijala:

- Sa proleća oni imaju velike troškove jer moraju sve odjednom da plate kako semena, prihranu, dubrivo, gorivo i sve ono što prati poljoprivrednu proizvodnju, pa im tako mi na neki način olakšavamo.

Direktor se takođe osvrće na Zakon o zadrugama koji je u pripremi i za koji kaže da je preko potreban kako bi neke nedoumice bile otklonjene.

- Dugo godina se ovaj zakon priprema, ali ništa konkretno se nije preciziralo. Za sada, koliko smo upoznati, dovršen je i čeka skupštinsku proceduru. Kada bude usvojen onda će se tačno znati koja je zadržana imovina i biće nam mnogo lakše - ističe direktor i kaže da bi zadruga bila u velikoj prednosti, jer bi imali garancije.

Milos Božić, direktor

- Mi sada nismo u mogućnosti da uzmemmo kredit i sve poslove koje radimo uspevamo da pokrijemo sopstvenim sredstvima osnosno da na neki način finansiramo proizvođače. Mi želimo da nam bude vraćena imovina i da raspolažemo sa njom. Još uvek se borimo da ne upadnemo u dugovanja, iako smo prethodnih godina imali dosta problema.

Kada je reč o imovini koja pripada ZZ „Indija“, Božić ističe da je reč o zemlji površine 140 hektara sa kojom raspolažu, zatim ekonomiji u ulici Vojvode Putnika i prostorijama u kojima se zadržava nalazi.

- Imali smo i više imovine, ali smo tokom godina usled finansijskih problema bili pruženi da prodamo deo imovine. Na sreću rešili smo dugovanja, raspolažemo sa nekim sredstvima koja pokušavamo da obrnemo kroz poljoprivrednu proizvodnju i nadamo se da će biti sve bolje - kaže Božić i navodi da jedini problem sa kojim se susreće jeste nedostatak magacinskog prostora.

Na kraju razgovora direktor poručuje da su intenzivirali saradnju sa indijskom Agencijom za ruralni razvoj i da će im njihova stručna pomoći biti u narednom periodu od velikog značaja.

M. Balabanović

Nacionalna služba za zapošljavanje, u okviru IPA programa koji se realizuje sredstvima evropskih fondova, realizuje projekat "Pomoći teže zapošljivim grupama". Tim povodom je raspisana javni poziv za realizaciju programa zapošljavanja pripravnika kako bi se broj mladih koji traže prvo zaposlenje smanjio, a šansa im je sada da to ostvare konkursanjem za pripravnika u ruralnim sredinama.

Prema podacima Nacionalne službe zapošljavanja, u Sremu je na evidenciji 24.721 nezaposleno lice, od tog broja čak 7.766 su lica koja prvi put traže zaposlenje. U Sremskoj Mitrovici je od 6.448 nezaposlenih čak 1.775 mladih starosti od 15 do 29 godina. To ilustruje potrebu realizacije ovog vida aktivnosti.

- Program zapošljavanja pripravnika podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog za samostalan rad u struci i polaganje pripravnika, odnosno stručnog ispita u skladu sa zakonom ili opštim aktom

Nataša Radmanović, savetodavac za zapošljavanje

poslodavca, uz zasnivanje radnog odnosa. Program pripravnika traje, u skladu sa zakonom, do šest meseci za pripravnike sa srednjim

obrazovanjem, do devet meseci za pripravnike sa višim ili visokim trogodišnjim obrazovanjem i do 12 meseci za pripravnike sa najmanje četvrtogodišnjim visokim obrazovanjem - objasnila je **Nataša Radmanović**, savetnica za zapošljavanje u Nacionalnoj službi zapošljavanja filijala Sremska Mitrovica.

Nacionalna služba zapošljavanja u okviru ovog programa će poslodavcima refundirati sredstva za troškove dela zarade sa pripadajućim porezom i doprinosima za obaveznosocijalno osiguranje lica uključenih u program na mesečnom nivou. Taj iznos je do 28.400 dinara za pun fond radnih časova..

Javni poziv za ovaj program pripravnika raspisan je za poslodavce iz privatnog sektora, odnosno iz ruralnih područja. Oni koji žele da se prijave za učešće u njemu moraju da ispunе određene uslove propisane javnim pozivom, a među njima su da redovno izmiruju poseske obaveze, da im računi nisu

SREMSKA MITROVICA

IZ PSS SREMSKA MITROVICA

Kako do podsticajnih sredstava u stočarstvu

Do 31. decembra 2015. godine moraju se predati zahtevi za svu stoku (junad, svinje, jagnjad i jarad) koja je predata klanici tokom 2015. godine

Pravilnik o subvencijama u stočarstvu izmenjen je od 9. Junu 2015. godine. Promenjen je rok dostavljanja potrebne dokumentacije Upravi za agrarna plaćanja koji je sad isti za sve vrste stoke.

Do 31. decembra 2015. godine moraju se predati zahtevi za svu stoku (junad, svinje, jagnjad i jarad) koja je predata klanici tokom 2015. godine jer u suprotnom predaja dokumentacije izdate u 2015. godini od strane klanica neće biti prihvadena tokom 2016. godine.

Po novom pravilniku Ministarstva sva grla (junad, svinje, jagnjad i jarad) moraju biti predata prvo klanici te se nakon toga sa potrebnom dokumentacijom sa klanice dolazi u PSS „Sremska Mitrovica“ i podnosi zahtev.

Potrebna dokumentacija za tov junadi, svinja i jagnjadi za 2015. godinu:

1. Zahtev za ostvarivanje prava na podsticaje u stočarstvu za tov junadi, svinja i jagnjadi. (Zahtev se popunjava sa stručnim saradnikom iz PSSSM)

2. Uz zahtev za podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi za grla predata klanici podnosi se prijemnica za otkupljena grla sa klanice od strane klanice i nadležnog veterinarskog inspektora

3. Uz zahtev za podsticaje u stočarstvu za tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi za grla predata klanici podnosi se i

kopija uverenja o zdravstvenom stanju životinja, overena od strane nadležnog veterinarskog inspektora.

Poljoprivredna stručna služba „Sremska Mitrovica“ od 2012. godine vrši pregled, popunjavanje i predaju dokumentacije za podsticajna sredstva za tov junadi, svinja i jagnjadi.

Samo u 2014. godini PSS „Sremska Mitrovica“ je Upravi za agrarna plaćanja dostavila 2.500 zahteva za tov od kojih su svi uspešno realizovani.

I ove 2015. godine smo nastavili sa istim radom u ovom delu stručne pomoći proizvođačima sa teritorije opštine Sremska Mitrovica, Šid, Pećinci i Stara Pazova. Do decembra meseca proizvođači su u PSS „Sremska Mitrovica“ predali blizu 1.700 zahteva od kojih je 80% već isplaćeno od strane Ministarstva poljoprivrede i zaštite životinje.

U prostorijama PSS „Sremska Mitrovica“ zahtev možete podneti svakog ponedeljka kao i zadnjeg dana kalendarске godine, dok će stručni kadar službe posetiti opština Stara Pazova 17. i 29. decembra gde će te takođe moći predati dokumentaciju i tako steći prvi uslov za dobijanje sredstava.

Kontakt za sve dodatne informacije: Milan Milić na broj 064/85-89-636 i Lale Andonović na broj 064/85-89-600.

S. P.

Predaja dokumentacije izdate u 2015. godini od strane klanica neće biti prihvadena tokom 2016. godine

SREMSKA MITROVICA • NOVINE U OBLASTI ZAPOŠLJAVANJA MLADIH

Šansa za pripravnike u ruralnim sredinama

U okviru programa zapošljavanja pripravnika 450 nezaposlenih iz ruralnih područja u Srbiji, koji su na evidenciji Nacionalne službe zapošljavanja, imajuće šansu da završe pripravnički staž i polažu stručni ispit

Nacionalna služba za zapošljavanje, u okviru IPA programa koji se realizuje sredstvima evropskih fondova, realizuje projekat "Pomoći teže zapošljivim grupama". Tim povodom je raspisana javni poziv za realizaciju programa zapošljavanja pripravnika kako bi se broj mladih koji traže prvo zaposlenje smanjio, a šansa im je sada da to ostvare konkursanjem za pripravnika u ruralnim sredinama.

Prema podacima Nacionalne službe zapošljavanja, u Sremu je na evidenciji 24.721 nezaposleno lice, od tog broja čak 7.766 su lica koja prvi put traže zaposlenje. U Sremskoj Mitrovici je od 6.448 nezaposlenih čak 1.775 mladih starosti od 15 do 29 godina. To ilustruje potrebu realizacije ovog vida aktivnosti.

- Program zapošljavanja pripravnika podrazumeva stručno osposobljavanje

nezaposlenog za samostalan rad u struci i polaganje pripravnika, odnosno stručnog ispita u skladu sa zakonom ili opštim aktom

blokadi, kao i da među zaposlenima imaju osobu koja, na osnovu svog obrazovanja i iskustva može da bude mentor budućim pripravnicima, a tu su i drugi uslovi.

Pripravnik po ovom javnom pozivu može da bude nezaposleni koji je upisan u evidenciju Nacionalne službe zapošljavanja u ruralnom području, ali da nije u najbližem srodbudu sa potencijalnim poslodavcem i da prvi put zasnova radni odnos u svojstvu pripravnika. Selekciju nezaposlenih vrši Nacionalna služba zapošljavanja u saradnji sa poslodavcima.

Zahtev se podnosi NSZ prema mestu rada pripravnika ili putem pošte na propisanom obrascu koji se može dobiti u svakoj organizacionoj jedinici ove službe ili preuzeti sa sajta www. nsz.gov.rs.

Javni poziv je otvoren do utroška raspoloživih sredstava izdvojenih za ovu namenu,

a najkasnije do 20. septembra naredne godine, podsećaju iz Nacionalne službe zapošljavanja filijala Sremska Mitrovica.

S.D.

REGISTRACIJA VOZILA 6 - 12 RATA

Čekovima građana i administrativnom zabranom

Agencija "MD Radosavljević"

Sremska Mitrovica, Kuzminska 36

022/613-977 i 069/702-002

Sporo buđenje „narodnog genija“

- Često smo u prilici da vidimo autobuse đačkih ekskurzija iz drugih gradova Srbije u Mitrovici i namah se nameće i pitanje; koliko deca iz naših sela znaju o dalekoj ili bližoj istoriji ovog grada, da li znaju gde se koja značajna institucija nalazi: pozorište, galerija, muzej ili kulturni centar. Tužno je i saznanje da deca sa sela provedu četiri godine u školskim klupama u gradu, a da ne znaju gde su ulazna vrata pozorišta, kaže Nedeljko Terzić

Poslednjih nekoliko godina u Sremskomitrovačkim selima primetan je porast ulaganja u domove kulture koji su, prateći opštii raspad sela, tretirani pri tome kao najmanje važni, pretrpeli najveću devastaciju. Tih dana, kako i dolikuje (rekli bi mnogi), prednost su dobijali atarski putevi pa se tako tek ovih dana sve glasnije poručuje da je ulaganje u stare zgrade u kojima su nekada i mladi i stari provodili svoje vreme, najbolji pokazatelj "stajanja sela na noge". Kako suštinu života ne čine zidovi, stubovi, jednom rečju spolašnja oplata nego ono što se unutar zidova i između stubova dešava, tako se sa punim pravom postavlja pitanje da li je društveni život u mitrovačkim selima zaista obnovljen.

Ovo pitanje postaje posebno zanimljivo u kontekstu smanjenja broja stanovnika u ruralnim sredinama za šta tamošnje stanovništvo razlog nalazi i u niskom kvalitetu društvenog života što posebno teško pada najmlađima. Shodno tome, sve učestalije su i optužbe da u "gradima svega, od predstava do klizališta", a u selima – kafane, fudbalski klubovi i... pusti domovi kulture koji su, kako se napominje, aktivni svega nekoliko puta godišnje. U takvima okolnostima nameće se i pitanje mogućnosti izmeštanja dela programa mitrovačkih ustanova kulture iz grada u sela, odnosno mogućnost češćeg dolaska seoske dece na kulturna i zabavna dešavanja u Sremsku Mitrovicu koja za mnoge mališane od Sremske Rače do Jarka deluje atraktivno koliko Mitrovčanima, zasićenim svojim gradom, Beograd ili neka druga svetska metropola.

Seoske škole koje su, ako ne u lošem, a ono barem u znatno lošijem stanju nego što je to slučaj sa gradskim centralama, postaju tako gotovo jedina mesta na kojima se, u zavisnosti od mogućnosti i volje učitelja i nastavnika koji u njima rade, organizuju različite vannastavne aktivnosti na kojima mališani imaju mogućnost da se bave recitatorstvom, glumom, sportom...

Kako napominju oni prosvetni radnici koji su se ovim vidom aktivnosti bavili i to još uvek čine,

Petar Samardžić

mališani se rado odazivaju na pozive svojih nastavnika i učitelja koji su, (oni koji u selima ne žive), ograničeni neredovnim prevozom i nedostatkom rezervi, što se nadoknađuje kreativnošću i maštom.

„Branko Radičević“ se vraća u sela

Organizovanje društvenog života za najmlađe meštane mitrovačkih sela i prenošenje dela aktivnosti ustanova kulture ka ruralnim sredinama, prema rečima **Petra Samardžića** direktora Centra za kulturu "Sirmijumart" jedna je od najvažnijih stavki u programu rada ove ustanove za narednu godinu. Najvažnije mesto imaće Folklorni ansambl KUD-a "Branko Radičević" koji će pokušati da pesmom i igrom probudi uspavane seoske KUD-ove koji su, kako napominje Samardžić, jedini ostatak nekadašnjeg društveno-kulturnog života po selima.

- Rešili smo da u akciju uključimo prvi i pripremi ansambl i orkestar kako bi mališanima po selima pokazali ne samo što umeju naši profesionalci, nego i što mogu da nauče najmlađi igrači. U planu imamo i uključivanje mesnih, odnosno seoskih KUD-ova u našu akciju, a koliko ćemo u tome uspeti ne zavisi samo od nas. Upravo tu i počinje drugi deo priče oko organizovanja društvenog života po selima, odnosno izmeštanja dela naših aktivnosti u tamošnje domove i škole. Teško se išta tu može uraditi bez podrške mesnih zajednica. Mi smo i ranijih

"Branko Radičević" se vraća u sela

Ilija Nedić

godina organizovali odlaske Folklornog ansambla u sela, posebno se tu isticao nekadašnji direktor Centra i šef ansambla **Dragan Đorđević**, ali domovi su bili u lošem stanju i to je znatno otežavalo naš rad. Sada su domovi mahom uređeni i dovedeni u koliko-toliko funkcionalno stanje, može se bolje raditi, objašnjava Samardžić uz napomenu da u "Branku Radičeviću" igra veliki broj seoske dece koja redovno dolaze na probe u Sremsku Mitrovicu.

Značajno mesto u organizaciji kulturnog života na selima, dodaje direktor, ima i Agencija za ruralni razvoj koja radi na edukaciji kako meštana mitrovačkih sela, tako i na rukovodstvima mesnih zajednica.

- Edukacija pre svega. To nam je najpotrebnejše. Slažem se i sa stavom da je potrebno prenosiće određene aktivnosti iz grada u selo, ali to nije uvek baš tako lako. Sa druge strane postoji potreba i za tim da se rukovodstva mesnih zajednica uključe, da pokrenu u svojim sredinama akcije, da upute pozive i da u krajnjem pokušaju da preko Grada dođu do sredstava kojima bi se prenošenje aktivnosti ili dolazak seoske dece u gradove realizovalo. Mi ne možemo da po tom osnovu

uvećavamo svoj budžet. Tačnije mi bi to mogli da projektujemo, ali nemoguće je očekivati da će sve i svima biti odobreno, zaključuje Samardžić.

„Ijade“ i škole ne rešavaju problem

Prema rečima načelnika Uprave za sport, kulturu i omladinu **Ilije Nedića**, izmeštanje aktivnosti ustanova kulture na selo posao je koji se ne može obaviti bez podrške mesnih zajednica koje se, usled višegodišnjih problema sa kojima se suočavaju bave pre svega komunalnim i infrastrukturnim poslovima.

- Glavna preokupacija na selima su atarski putevi, kapele, šljunčenja, a od drugih delatnosti pre svega fudbal jer tereni već postoje i lakše je baviti se time. Uprava na čijem sam čelu nastoji da animira predsednike mesnih zajednica ali i škole bez kojih prosti ne možemo realizovati bilo koju ideju. Slažem se da je tragično to što naša seoska deca idu na ekskurzije po Srbiji,

Sela vape za svojim "magičnim trgovinama"

Dom kulture u Kuzminu će oživeti mladi

"Ijade" su poželjne, ali ne i dovoljne: Sa "Krofnijade" u Martincima

Miomir Filipović

selima može računati na podršku resorne Uprave.

Da se rešenost grada da pomogne selu pokazuje i kroz prenošenje dela aktivnosti gradskih ustanova kulture u ruralna područja ističe i višestruko nagrađivani organizator seoskih festivala, odličan poznavalač prilika na selu i urednik „Seoskih novina“ **Miomir Filipović**. On ističe da je briga gradova za selo često formalne prirode što se, pored lošeg stanja na nivou kulture vidi i kroz probleme sa kojima se u svom radu suočavaju seoske škole.

- Teško je posvetiti se deci nakon nastave u školama, jer pored nedostatka vremena i rekvizita ta deca često imaju razne druge radne obaveze koje moraju da obave. Sa druge strane imamo i slučaj da se seoske škole često zanemaruju, odnosno da im centralne ne poklanjam dovoljno pažnje, pa tako ne čudi što recimo centralne škole obeležavaju primera radi pet decenija rada, a da pri tome niko ni ne spomene područne-seoske škole, koje su neretko i po nekoliko puta starije od matične. Stiče se utisak kao da bi jednom delu javnosti odgovaralo da stare seoske škole nestanu, postanu deo prošlosti, a dobro znamo da kada nema škola nema više ni sela, priča Filipović i dodaje: - Upravo zbog toga smatram da je potrebno pokloniti mnogo više pažnje deci sa sela. Ukoliko ne može drugačije treba tražiti saradnju sa školama, ali pre

Jelena Janković

toga im treba ponuditi nešto što će mališanima biti zanimljivo. Nije ni pošteno, a nije ni logično da deca u gradu imaju milion opcija za kvalitetno provođenje slobodnog vremena, dok mališani na selu nemaju gotovo ništa.

Deca rado pokazuju svoje talente

Ugledni mitrovački književnik **Nedeljko Terzić** koji je gotovo čitav svoj opus posvetio i namenio mladima i koji je čest gost među seoskim omladinom, ističe da nedovoljno uključivanje seoske mlađeži u društveni i kulturni život Sremske Mitrovice nužno vodi u zakržljavanje „narodnog genija“ u konačnici rezultira nemogućnošću društva da se pripremi za vremena koja dolaze.

- Male šanse imaju talentovana deca, stvaraoci iz seoskih sredina, jer su im dometi najčešće s jednog do drugog kraja sela, na školskim priredbama i prigodama kao što su neki praznici. Ostaju anonimni i bez podsticaja. Bivao sam često uveren u veliko zadovoljstvo mlađih sa sela kojima je pružena šansa da na nekoj od književnih radionica ili dečjih pjesničkih kolonija, kod nas i regionu, budu sa svojim vršnjacima iz drugih mesta i velikih gradova, i drugih država. Često smo u prilici da vidimo autobuse đačkih ekskurzija iz drugih gradova Srbije u Mitrovici i namah se nameće i pitanje; koliko deca iz naših sela znaju o dalekoj ili bližoj istoriji ovog grada, da li znaju gde se koja značajna institucija nalazi: pozorište, galerija, muzej ili kulturni centar. Tužno je i saznanje da deca sa sela provedu četiri godine u školskim klupama u gradu, a da ne znaju gde su ulazna vrata pozorišta. Domoći kulturu na selima postoje neiskoršćeni i prazni ili su u nekoj drugoj nameni, a po najmanje kulturnoj i stvaralačkoj. Nema tog mesta, doma mlađih ili škole u kojima ne može da se organizuje izložba i razgovor sa slikarom, književni susret sa piscem, kamerna

pozorija. Domoći kulturu na selima postoje neiskoršćeni i prazni ili su u nekoj drugoj nameni, a po najmanje kulturnoj i stvaralačkoj. Nema tog mesta, doma mlađih ili škole u kojima ne može da se organizuje izložba i razgovor sa slikarom, književni susret sa piscem, kamerna

Pozorište kreće u turneu

Rad sa seoskom omladinom, kada govorimo o Biblioteci "Gligorije Vožarović" odvija se preko područnih oddjeljena kojih na nivou Sremske Mitrovice ima šest i to u Jarku, Šašincima, Martincima, Kuzminu, Bosutu i Čalmi. Bibliotekari redovno učestvuju u različitim manifestacijama na selima, redje samostalno, a češće kroz tamošnja udruženja građana. Što se tiče aktivnosti koje se organizuju u centralnoj biblioteci u Sremskoj Mitrovici one su, poručuju bibliotekari, bogate i šarolike, najčešće su namenjene upravo mališanima od kojih najveći deo čine upravo gradska deca.

Stiče se utisak kao da bi jednom delu javnosti odgovaralo da stare seoske škole nestanu, postanu deo prošlosti, a dobro znamo da kada nema škola nema više ni sela

pozorišna predstava, monodrama, dečji igrokaz, mali koncert klasične muzike sa takozvanim „nosećim instrumentima“. Vratimo narodu kulturu, nije skupo, a nekultura je visoka cena. Treba hteti, treba smeti, a samo tako malo treba, volje i raspolaženja pa da zadovoljstvo bude višestruko, objašnjava Terzić.

Da su gradska deca u prednosti u odnosu na seosku smatra i **Anka Canjar**, nastavnih srpskog i nemackog jezika koja je tokom rada u kuzminskoj Osnovnoj školi "Branko Radičević" organizovala različite sekcije za tamošnje mališane.

- Pozorišne predstave, kreativne radionice, izložbe, škole stranih jezika pa čak i različite vrste sporta dostupnije su deci iz grada. Ona su tu u prednosti. Roditelji koji su u mogućnosti voze i razvoze svoju decu na relaciji selo grad zbog muzičke škole, stranog jezika, škole glume ili treninga. U školama postoji obično dramska sekacija i za potrebe škole prave se dve, tri predstave godišnje. Tu deca rado učestvuju jer uče diktiju, scenski pokret i mogu da pred roditeljima pokažu svoje umeće. Likovna sekacija, hor, modelarstvo, saobraćajna sekacija izazivaju veliko interesovanje među školskom decom. Primera dobrog rada sa decom na selu ima. Ima i uspeha, ali pojedinačnih, objašnjava nastavnica i dodaje: - Talenat i zainteresovanost za slikanje, glumu, kreativno pisanje, ples ili folklor su isti i kod dece sa sela i iz grada. Bitna je saradnja škole, Mesne zajednice, udruženja žena koje imaju svako selo i entuzijazam nekog ko bi radio sa njima. Trud učitelja i predmetnih nastavnika, često vrlo veliki, nije dovoljan da podmiri različita interesovanja dece.

Šašinčani promenili namenu Doma

Sa druge strane, Pozorište "Dobrica Milutinović" stalno je prisutno u mitrovačkim selima, a kako ističe direktorica **Jelena Janković**, briga o kulturnim potrebama meštana seoskih mesnih zajednica jedan je od najvažnijih zadataka koje je predstavilo ovo, jedino profesionalno pozorište u Sremu.

- Mi imamo odličnu saradnju sa seoskim sredinama. Tokom proteklih godina imali smo veliki broj igranja u selima i odziv je uvek bio izuzetan. Pored toga učestvovali smo i na gotovo svim seoskim manifestacijama, a kada vreme bude lepše krenućemo i sa turnejom po selima. U fokusu su nam pre svega mališani, jer smatramo da se publika stvara još od malih nogu. Veliku podršku nam pružaju škole koje su posle svega što je zadesilo sela zaista ostale jedine oaze u kojima se obavlja kontinuirani rad ne samo na obrazovanju nego i na kulturnom uzdizanju omladine, priča direktorka i dodaje da su meštanima mitrovačkim sela, a posebno najmlađima koji retko posećuju svoj grad kulturni sadržaji od izuzetnog značaja.

Nenad Radmanović

Svako traži rešenje za sebe

Da su seoska deca u velikom zaostaku za decom u gradovima, slaju se i predsednici seoskih mesnih zajednica koji, gotovo jednodušno ističu da usled poslova koje obavljaju ni nemaju dovoljno vremena koje bi mogli da posvete organizovanju posete mališana Sremskoj Mitrovici ili njihovom učešću u kulturnim aktinostima koje se u gradu organizuju. Gotovo svi su jednodušni u stavu da su domovi kulture, tamo gde su funkcionalni tokom godine najčešće neiskoršćeni, a neke mesne zajednice, tražeći najbolje rešenje za sebe i svoju omladinu, poput Šašinaca rešile su da svom Domu pruže namenu.

- Teško je organizovati te posete jer za to je potrebno i novca, vremena, saglasnost roditelja i slično. Na selima najveći broj mališana bavi se sportom, to im je ujedno i jedino što u slobodno vreme mogu da rade. Polazeći od toga mi smo prilikom obnove Doma kulture rešili da velikoj sali promenimo namenu, pa je tako sklonjena bina, postavljena podloga i sala pretvorena u sportsku halu. Već godinama nemamo KUD što je hendičep, ali ako je već tako, smatrali smo svi u Savetu, bolje je da stvorimo nešto

što će omladina koristiti. Sada se u našoj sali mogu organizovati sportska dešavanja, prostor je odličan za održavanje fizičkog, a ukoliko treba mogu se lako organizovati i kulurna dešavanja, priča predsednik sela **Nikola Milić** i dodaje da je Savet u početku nailazio na otpor starijih meštana sela, ali da su na kraju svih prihvatali promenu: - Bilo je neminovno da se stvari promene. Smatramo da je mnogo bolje da sala "živi". Da smo je obnovili onakvu kakva je bila ranije, brzo bi propala. Ovakvo, stvorili smo odlične preduslove da se naš Dom još više razvija.

Dok Šašinčani menjaju namenu svog Doma, Kuzminci se, prema rečima predsednika sela **Stevana Milovca** bore za obnovu kulturnog života u svom selu. Tokom proteklih godina, priča Milovac, Dom je bio više nego zapušten, ali je nedavno, zahvaljujući naporima Mense zajednice i tamošnjeg Kulturnog centra ponovo oživeo, o čemu, prema njenim rečima, svedoči i ovogodišnji festival pesme "Prvi glas Kuzmina" koji je u ovo selo doveo veliki broj umetnika.

Sa ovim rečima slaže se i **Nenad Radmanović** iz Kancelarije za mlade Sremske Mitrovice koji napominje da je ova ustanova uzimala učešće u gotovo svim seoskim manifestacijama.

- Kancelarija za mlade pokušava da organizuje kulturni i zabavni život u Sremskoj Mitrovici dok se u slučaju seoskih mesnih zajednica pre svega uključujemo u aktivnosti udruženja građana kojima pružamo logističku i svaku drugu podršku. Mi nemamo kapacitet da izmeštamo sve svoje aktivnosti u sela, ali se trudimo da podstaknemo seosku omladinu da se samostalno pokrene. U tom smislu mi smo svojevrsna sponsa na Gradom i imamo odličan odziv. Sa druge strane, organizovali smo različite radionice posvećene karijernom informisanju za učenike osmih razreda u selima, radionice protiv govora mržnje na interentu i drugo što bi moglo da doprinese jačanju pozicije, uloga i značaja omladine na selima. Jer, u krajnjem, ukoliko nemamo omladinu i to pre svega edukovanu omladinu svesnu vremena u kojem živi, ni naša sela neće imati svetu budućnost, bez obzira na to po kojoj ceni će se poljoprivredni proizvodi prodavati što se kod nas prečesto nameće kao jedini preduslov opsatanka sela, zaključuje Radmanović.

S. Lapčević

Једини у Срему, радио народне muzike

Nedeljko Terzić u društvu mališana

Oruđa za pripremu zemljišta sa aktivnim radnim organima

Piše: Branislav Ogrizović, dipl. ing., PSS Sombor

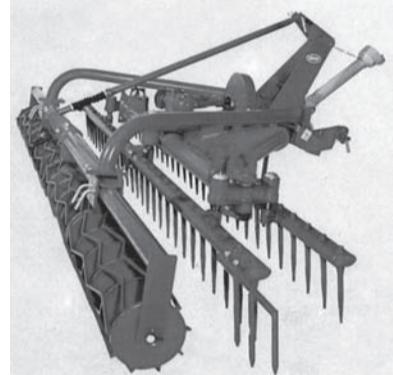
Predviđene su za predsetvenu pripremu i najtežih zemljišta, jer vrlo efikasno usitnjavaju i najtvrdje grumenje zemlje. Pogon radnih organa je od PTO traktora, preko kardanskog vratila. Zbog velikog utroška energije pri obradi zemljišta ($10 - 50 \text{ kW/m širine zahvata}$, u zavisnosti od vrste mašine i vrste i stanja zemljišta), odnosno značajnog opterećenja prenosnog sistema obrtnog momenta na radne organe, ove mašine imaju ograničenju širinu radnog zahvata.

Prema načinu kretanja radnih organa, mogu da se podele na:

- mašine sa oscilatornim kretanjem radnih organa.
- mašine sa rotirajućim kretanjem radnih organa,

Oscilatorna drljača

Radni organi su zubi, dužine $h = 250 - 350 \text{ mm}$, okruglog ili kvadratnog poprečnog preseka, vezani za profilisane cevaste nosače. Obično ima po dva nosača zuba koji naizmenično osciluju levo – desno, po prečno u odnosu na pravac kretanja, a neka rešenja imaju i po četiri. Poduzni razmak nosača u funkciji je eksploracione brzine kretanja. Naizmenično oscilovanje nosača zuba omogućava ekscentar polužni me-

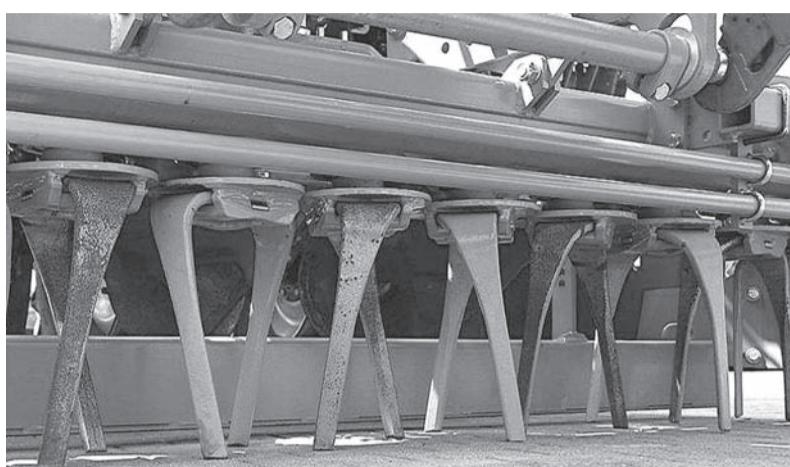

Oscilatorna drljača

hanizam kojeg pogoni ugaoni zupčasti prenosnik. Dubina rada ($50 - 300 \text{ mm}$) najčešće se podešava pomoću zglobovno vezane valjkaste drljače, preko zatege, kojom se reguliše visina položaja valjkaste drljače u odnosu na vrhove zuba. Razmak između zuba, na jednom nosaču, je oko 200 mm . Brzina kretanja, u zavisnosti od vrste i stanja zemljišta, može da bude do 10 km/h , uz utrošak snage oko $10 \text{ kW/m širine zahvata}$.

Rotaciona drljača sa vertikalnom osom obrtanja radnih organa

Drljače sa vertikalnom osom obrtanja radnih organa, sl. 101, sve više se koriste za predsetvenu obradu teških i zakoravljenih zemljišta, jer dobro sitne zemljište, ostavljaju ravno dno obrađene površine, a odgovarajućom konstrukcijom radnih organa omogućavaju zatrpanjanje ili izbacivanje biljnih ostataka. Radni organi obično su vertikalni klinovi ili nožasti zubi različitog poprečnog preseka, dužine I oblika, postavljeni na rotoru, koji se obrće u horizontalnoj ravni i ima vertikalnu osu obrtanja. Najčešće su pričvršćena po dva kline/zuba. Rotori se obrću u suprotnim smerovima, a klinovi/zubi susednih rotora pri obrtanju uklapaju se kao zupčasti parovi. U procesu rada klinovi izvode složeno kretanje, koje se sastoji od translatornog kretanja cele mašine i kružnog kretanja klinova/zuba. Oblik cikloide, pa samim tim i uticaj radnih organa rotacione drljače na zemljište, direktno zavisi od vrednosti kinematskog pokazatelja, koji predstavlja odnos obimne brzine vrha kline/zuba i brzine kretanja mašine. Ukoliko je ova vrednost veća, rotaciona drljača efikasnije usitnjava zemlju, ali ima i veći utrošak energije. Spuštanjem ili podizanjem

Rotaciona drljača sa vertikalnom osom obrtanja radnih organa

valjkaste drljače, pomoću navojnog vretena, reguliše se položaj valjkaste drljače u odnosu na vrh kline/zuba rotacione drljače – odnosno dubina rada.

Rotaciona drljača sa horizontalnom osom obrtanja radnih organa

U teškim uslovima rada, kombinovanim oruđima sa pasivnim radnim organima, zadovoljavajući kvalitet pripreme zemljišta za setvu može da se postigne u više prohoda, što negativno utiče na gaženje zemljišta, utrošak energije i agrotehničke ruke. U takvim slučajevima primenjuju se rešenja kao što je zupčasta rotaciona drljača, koja ima horizontalnu osu obrtanja radnih organa. Radni organi su zubi, koji mogu da budu postavljeni tangencijalno u odnosu na rotor ili radijalno, koji se obrće u horizontalnoj ravni, a čija osa obrtanja stoji pod uglom od 90° u odnosu na pravac kretanja i paralelna je sa površinom zemljišta. Zubi svojim kretanjem ubadaju i razbijaju zemlju i intenzivno je rahljavaju i usitnjavaju. Ova kva mašina koristi se za pripremu

zemljišta, sa dosta grumenja, za setvu jesenjih biljnih vrsta, a pogodna je i za postrnu setvu, kada se iza nje priključi sejalica.

Rotaciona sitnilica

Koristi se za dopunska obradu teških zemljišta, najčešće u voćnici

Rotaciona sitnilica

ZNAČAJ I ULOGA CINKA U ISHRANI OVACA I KOZA

Veoma važan za funkcionisanje organizma

Piše: Mr Zoran Novaković, PSS Novi Sad

Cink je esencijalni mikroelement za biljke, životinje i čoveka. Spada u mikroelemente, jer se u organizmu nalazi u maloj količini. Cink je mikroelement veoma značajan za metabolizam ovaca koji može da utiče pozitivno ili negativno na funkcionisanje celokupnog организма. Cink je sastavni deo preko 200 proteina, pa je tako uključen u procese regulacije rasta i razvoja, kao i stimulacije plodnosti, a potpomaže i varenje. Sastavni je deo preko 200 proteina. Najveće koncentracije cinka se nalaze u kostima, zubima, koši, koži, jetri, mišićima, belim krvnim zrncima i testistima. Količina cinka u unutrašnjim organima je nepostojana i zavisi od: starosti životinja, pola, vrste životinja, količine cinka u konzumiranoj hrani i dr.

Nedostatak cinka kod ovaca i koza pojavljuje se pri stajskom držanju životinja, pri ishrani hranivima koja nemaju dovoljne količine rastvorljivog cinka, pri ishrani neizbalansiranim obrocima koji sadrže velike količine kalcijuma ili antagonista cinka, bakra ili kadmijuma.

Količina cinka u mleku se smanjuje sa nedostatom cinka u ishrani

Gubitak apetita je prvi znak nedostatka cinka kod jagnjadi u rastu

ili pri obolenju vimeni mastitismom. Nedostatak cinka kod jagnjadi rezultira gubitkom apetita, smanjenjem rasta, opadanjem vune, oteklinama oko očiju i papaka, povećanom salivacijom, opštom ravodušnošću, smanjenim rastom testisa i prestankom spermatozogeneze. Gubitak apetita je prvi znak nedostatka cinka kod jagnjadi u rastu.

Nedavna proučavanja su pokazala da, sa nedostatom cinka, jagnjad koja lepo jedu postaju jagnjad koja grickaju. Proučavanja ishrane pokazuju da su mnogi od znakova ozbiljn-

nog nedostatka cinka sekundarni u odnosu na gubitak apetita. U jednoj USDA studiji u Njujorku, ovcama je davana hrana sa niskim nivoom cinka u poslednjoj trećini sjagnjenosti i u prvih šest nedelja laktacije. Nedostatak cinka je izazvao uginuća, gubitak telesne mase tokom laktacije, razvoj rana na koži i pojачana salivacija (sline).

Rapidno pogoršanje stanja ovaca nakon jagnjenja ukazuje da su rezerve cinka iscrpljene na kraju bremenitosti, a marginalni nivoi cinka su možda doprineli uginućima. Ne-

davno proučavanje je pokazalo da je 7 od 30 ovaca kojima je davana hrana sa niskim nivoom cinka pobacila, reapsorbovala ili ojagnjila mumificiranu i deformisano jagnjad, da su ostale 23 ovce donele jagnjad koja su bila 20 odsto manja nego ona u kontrolnoj grupi. Ishrana obrokom koji je sadržao samo 3 ppm cinka tokom bremenitosti je smanjilo preživljavanje tek ojagnjene jagnjadi i izazvalo toksemiju kod ovaca kao rezultat anoreksije. Vajt je pokazao da je anoreksija izazvana nedostatkom cinka izazvala

smanjeno izlučivanje gonadotrofina – hormona hypotalamus muške jagnjadi. Ovo neminovalno dovodi do smanjenja plodnosti ovnava. Potreba za cinkom kod ovaca je 20-33 ppm u hrani. Maksimalno tolerantan nivo u hrani je 750 ppm. Višak cinka izaziva nedostatak bakra.

Nedostatak cinka kod koza se manifestuje smanjenim unosom hrane, smanjenjem telesne mase, parakeratozom (stanje nalik šugi), kvalitetom dlake, čvrstoćom zglobova, povećanim lučenjem bala, otokom nogu i rožnatih izraslina, malim testisima i niskim libidom.

Nivo od 45 do 75 ppm cinka treba koristiti u kompletnom obroku koza dok se ne dostigne potrebiti nivo.

Preporuka: u nedostatu cinka je dodavanje cink-metionina u hrani. U uslovima deficitne cinka, preporučuje se davanje ovog preparata u kome se mineralni element nalazi povezan sa amino-kiselinom. Usvojivost minerala iz ovakih jedinjenja je znatno veća nego iz neorganskih izvora. Poboljšava imune reakcije organizma, očvršćuje rožine, povećava proizvodnju mleka i podstiče reprodukciju.

Fizička degradacija zemljišta

Piše: Bogdan Garalejić, dipl.ing., PSS Institut Tamiš

Degradacija zemljišta se definije kao promena u "zdravstvenom stanju" zemljišta koje za rezultat ima smanjenje kapaciteta čitavog ekosistema da obezperi dobra neophodna za ljudi i sve ostale jedinice tog ekosistema. Označava promenu kvaliteta zemljišta prouzrokovana nepravilnim korišćenjem najčešće u proizvodnji useva, napasanju stoke, korišćenjem u industrijske ili urbane svrhe.

Dva su osnovna činioca degradacije i to:

- Gubitak zemljišta izazvan erozijom i
- Gubitak plodnosti zemljišta.

Oba činioca progresivno vode smanjenju prisutnosti, povećanju troškova proizvodnje i na kraju se završava narušanjem zemljišta i njegovom pretvarjanju u pustinju.

Obrada zemljišta je glavni uzrok fizičke degradacije poljoprivrednog zemljišta. S toga je neophodno očuvati fizičku plodnost zemljišta koja predstavlja – sposobnost zemljišta da omogući infiltraciju i skladištenje vode, provetrenost, dozvoli razvoj korenovog sistema i ukorenjavanje biljaka.

„Živa“ površina parcele u sistemu konzervacijske obrade, nakon 2 sezone – Ogleđeno polje PSS Institut Tamiš, Pančevo.

Degradacija izazvana obradom i slika površine posle jakih i obilnih kiša

Fizička degradacija obradom

Na površini:

- praškasto zemljište podložno je nepropusnosti,
- stvaranju pokorice,
- eroziji.

Ispod površine:

- razbija strukturne agregate,
- razlaže organsku materiju,
- pretvara zemljište u prah,
- preseca povezanost pora,
- dovodi do stvaranja plužnog dona,
- ograničava kretanje vode i vazduha
- sprečava rast korena

Poboljšanje fizičke plodnosti uslovljeno je smanjenjem obrade na minimum ili izostavljanjem obrade i povećanjem organske materije u zemljištu.

Pored promena sistema obrade neophodno je:

- poštovati plodored,
- uvesti pokrovne useve kao i postrne useve,
- sačuvati usitnjene žetvene ostatke i
- koristiti propisno uskladišteni stajnjak.

Značaj proizvodnje ozime uljane repice

Piše: Ivana Vasiljić, PSS Zrenjanin

Raznovrsnost primene uljane repice, prvenstveno njenog ulja, povećala je njenu proizvodnju i značaj. U našoj zemlji površine pod uljanom repicom su se značajno povećale.

Uljana repica se gaji zbog se-mena koje sadrži 40–48% ulja i 18–25% proteina. Ulje spada u grupu polusušivih s jednim brojem 95–120 i koristi se u ishrani i u tehničke svrhe.

Kao tehničko ulje koristi se u industriji sapuna, boja, tekstila, kože, u štamparstvu i kao dodatak mazivima.

Nakon ekstrakcije ulja ostaje sačma čijom se daljom preradom dobijaju pogače koje se koriste za ishranu domaćih životinja kako preživara tako i nepreživara. U ishrani domaćih životinja uljana repica se može koristiti i u svežem stanju. U zelenoj masi uljane repice nalazi se više svaričivih belančevina nego kod kukuruza, suncokreta, ozime raži i pšenice, ovsu, sudanske trave, a ne zaostaje ni za lucerkom.

U odnosu na lucerku (u fazi cvetanja) zelena masa uljane repice sadrži skoro dva puta manje teško svaričive celuloze.

Privredni značaj uljane repice je i u tome što omogućava racionalno korišćenje klimatskih i zemljišnih resursa, povećavajući plodnost zemljišta i intezivirajući ratarsku proizvodnju.

Razvijen i dubokoproducirući korenov sistem uljane repice poboljšava strukturu zemljišta, povećava prijem vode i aeraciju, što pozitivno utiče na rast i razvoj i formiranje prinosa narednog use-

va. To uljanu repicu predstavlja kao dobar predusev za većinu biljnih vrsta.

Uljana repica utiče i na poboljšanje fitosanitarnog stanja zemljišta smanjujući zakoravljenost.

U poslednje vreme ulje uljane repice se sve više koristi za proizvodnju biodizela. Mnoge zemlje i finansijski i propagandno podstiču upotrebu biodizela goriva. Jedan od razloga je preusmeravanje poljoprivredne proizvodnje sa žitarica na nove industrijske kulture, a drugi razlog je da je biodizel ekološki privlačniji energet od mineralnog dizela. Naime, biodizel ne zagađuje okolinu. Osim toga ovo gorivo ne sadrži sumpor pa tako i ne može da prouzrokuje kisele kiše, a što nije slučaj sa mineralnim dizelom. Kod upotrebe biogoriva manja je emisija gari, čadi i drugih po zdravlje štetnih jedinjenja. Smatra se da se najkvalitetniji biodizel proizvodi od uljane repice zbog njegovog hemijskog sastava.

S obzirom da počinje da cveta rano u proleće i da joj period cvetanja traje 15–25 dana, uljana repica je jedna od najboljih medonosnih biljaka za ispašu pčela. Nektar se u cvetu uljane repice obrazuje neprekidno i pčele mogu da posećuju jedan cvet nekoliko puta. Prema navodima iz literature sa jednog hektara uljane repice koja je u punom cvetu pčele mogu da skupe oko 80 kg meda, a u povoljnim godinama 100–150 kg.

Krečenje voćnjaka

Piše: Nikola Ostrogonac, dipl.ing., PSS Subotica

Krečenje stabla predstavlja meru zaštite od pucanja kore debla voćaka. Naročito su osetljive na pucanje kore kajsija trešnja, šljiva, breskva. Pravo vreme za izvođenje ove zaštitne operacije je tokom jeseni. Premazivanje debla voćaka ima prvenstveno ulogu u zaštiti kore od pucanja. Do pucanja kore dolazi usled naglih temperaturnih kolebanja – promene temperature u kratkom vremenskom periodu. Ovo je naročito izraženo kada nakon niskih temperatura nastupi toplo vreme. Topao vazduh i sunce zagrevaju deblo voćke. Zagrevanjem debla dolazi do bržeg širenja tkiva ispod kore. Kora se širi mnogo sporije nego tkivo ispod nje pa dolazi do pucanja kore.

Smesa za krečenje voćnih stabala se sastavlja po sledećoj re-

cepturi: 5 kg gašenog ili hidratisanog kreča – prednost dati gašenom kreču, jer se smesa duže zadrži na stablu /duže traje/ 0.5 kg sumpora – uništava štetne glivice na kori i odbija štetnočine. Može se upotrebiti bilo koji fungicid na bazi sumpora koji se inače koriste u programu zaštite određenih gajenih biljnih vrsta 0.5 kg kuhijske soli – so poboljšava lepljivost rastvora voda – za spremanje rastvora potrebno je dodati količinu vode da bi se dobila žitka smesa koja se četkom može nanositi na deblo. Pripremljeni rastvor treba da ostoji 24 sata. Debla premazati od zemlje do ramenih grana. Isto tako premazati i „čvorište“ mesto odakle ramene grane polaze iz de-

Premazivanje debla voćaka ima prvenstveno ulogu u zaštiti kore od pucanja bla. Ukoliko na deblu već imamo raspuknutu koru onda je potrebno plavog kamena ili nekog drugog fungicida na bazi bakra. tkiva i mesto premazati rastvorom

Ne zaboravlja se pruženo gostoprimstvo

Najstariji Čikići su bili zaposleni u društvenim firmama, a kada su ostali bez posla, zaposlenje su pronašli u svojoj kući, u organizaciji i dočeku turista. U posao, se po potrebi, uključuju i mlađi članovi porodice, pa svako ima svoje zaduženje da gosti budu zadovoljni

Seosku turizam je, po procenama mnogih stručnjaka i laika, jedan od neiskorišćenih modela razvoja naših ruralnih sredina, ali se to još uvek nedovoljno koristi. Ipak, ima pozitivnih primera i iskustava, a jedno od takvih je i iskustvo porodice **Tankosave i Žike Čikića** iz Zasavice 1, koji su od prošle godine svoje gazdinstvo registrovali za bavljenje seoskim turizmom.

Čikići su ranije radili u društvenim firmama, ali su oboje svoje vremena ostali bez posla. Bili su tada u životnom dobu kada su mogli započeti nešto novo, zapestiti, raditi i stvarati. Odlučili su da iskoriste ono što već imaju: svoju kuću, dvorište, proizvode koje sami pripremaju i postali su radnici u seoskom gazdinstvu koje se bavi turizmom.

- Moja sestra ima turističku agenciju, to nam je mnogo pomoglo i pomaže u radu. Prvo smo počeli da dočekujemo školsku decu uzrasta do četvrtog razreda. Tokom proleća i jeseni imali smo jednodnevne ekskurzije i to je počelo još 2004. godine. Malo po malo, posao se razvijao, dolazili su

Tankosava Čikić

Čikići sad spremaju hrana da imaju za narednu sezonu

drugo gosti, porodični ljudi, penzioneri. Prošle godine smo uz registraciju seoskog poljoprivrednog gazdinstva registrovali i seoski turizam – objašnjava Tankosava – Tana Čikić.

O ovom porodičnom poslu više saznajemo od njenog sina **Slobodana**, jer je nosilac porodičnog gazdinstva Tankosavin suprug **Žika** bio poslovno odsutan. Slobodan živi sa roditeljinom, a njegov brat se sa svojom porodicom osamostalio i ima svoje domaćinstvo, ali kada zatreba svi zajedno složno rade.

- U početku nas je u kući bilo četiri generacije, koje su se aktivno uključile u posao. Baba **Jela** je bila zadužena za pečenje štrude u domaćoj furuni, deda Miloš je bio zadužen za "veselu mašinu", mama Tana i tata Žika su imali zadatak spremanja hrane, brat i snajka su dočekivali goste, a njihova jednogodišnja čerka Anica je bila zadužena da "muči goste i da je nose", dok sam ja bio i ostao zadužen za organizaciju. Šalu na stranu, mi smo se bavili ranije, uglavnom poljoprivredom, ratarstvom i stočarstvom, to je služilo za naše lične potrebe. Roditelji su radili u firmama, dok nije došlo do privatizacije i propasti tih firmi. Posedujemo osam hektara zemlje,

sami je obrađujemo, od toga hranimo stoku čije meso nam dobro dođe da ishranu i ponudi u okviru seoskog turizma. Goste dočekujemo na pravi domaćinski način. Cilj nam je da se svaki gost koji dođe kod nas ponovo vrati i preporuči nas drugima, jer je to najbolja reklama – smatra Slobodan Čikić.

Dolaskom u domaćinstvo Čikića najmlaži gosti imaju mnogo toga zanimljivog da vide što do sada nisu videli, a to je na primer, kako se muzu krave, kako se hrani stoka, kako se sakuplja košena trava i slično. Tankosava im to sve omogućuje a kada su imali posetu dece iz Rusije organizovali su za njih radionicu pravljenja korpi od testa.

- Ja sam im pomogla u pravljenju korpi, pekli smo ih u peći i kad

su se ohladile lepo smo ih upakovali da ponesu kući kao poklon.

Imamo prostora da primimo mnogo gostiju, po potrebi možemo da koristimo i dvorište mog devera ako bi deca da organizuju utakmice. Letos smo imali dosta gostiju na noćenju. Dolaze penzioneri, a svako ko dodje vraća se ponovo – priča Tankosava.

Čikići svojim gostima nude domaću hrana koju sami proizvode ili pripremaju. Uvek mogu da pripreme koliko je potrebno jer imaju svoje svinje, ovce, krave, prave razne sireve sa začinima – običan kačkavalj, kačkavalj sa ljutom pačičicom, sir sa nanom, susamom, lanom i sličnim. Sad spremaju zimnicu da je imaju i za proleće.

- Sezona nam je od proleća do jeseni, ali bude gostiju tokom cele godine. Jedna gospoda bila nam je ovde dva meseca. Ljudi iz grada vole da šetaju, kasnije jedu, a ja im udovoljavam. Nema kod nas određenog vremena za obroke. Uveče kad i mi poradimo svoje poslove, zajedno sedimo sa gostima i pričamo. Priroda je lepa bude cveća, zelenila – opisuje Tankosava okolinu svog doma.

Kada su pokrenuli delatnost u seoskom turizmu, zajedno sa Čikićima je isto počelo je još jedno ovašnje domaćinstvo, ali su oni odustali. Tankosava je bila trgovac 26 godina, komunikacija sa ljudima joj ne predstavlja problem a dragocena je za ono što sada radi. Svi koji dođu Čikićima u goste ne

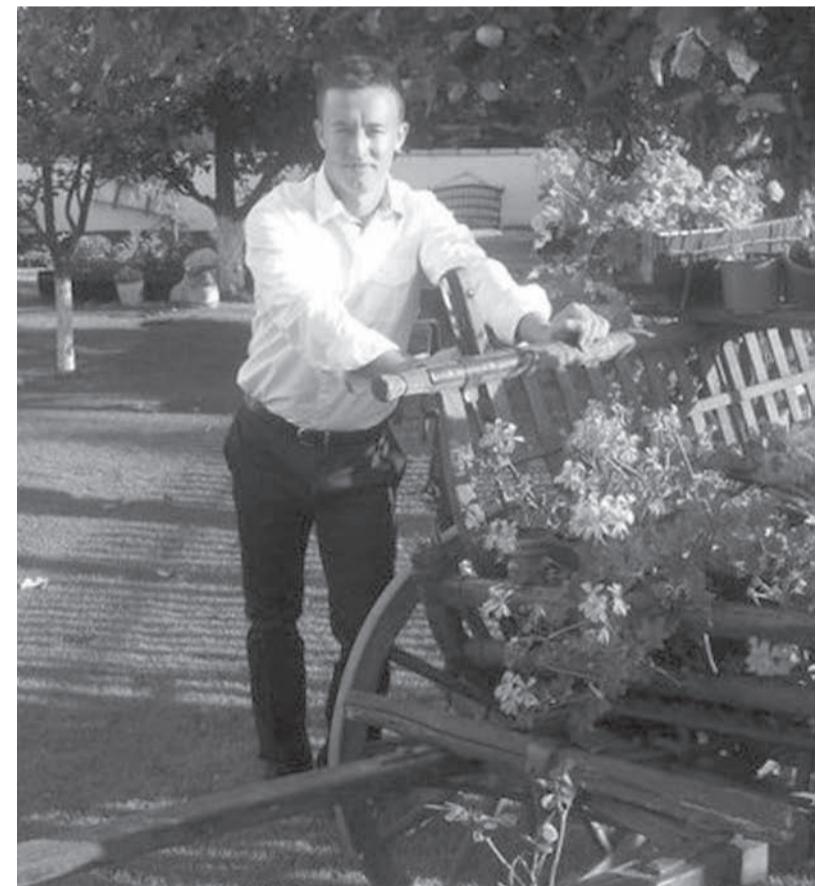
Doček gostiju sa hlebom

Ima mesta i za utakmice

Ponuda

- Gostima koji nam ostaju na konaku, spremamo ishranu u potrebnim količinama, do namirnica koje sami proizvedemo u našoj bašti. Kada treba organizujemo gostima druge sadržaje, a oni mogu da šetaju, pešače kroz SRP "Zasavica", voze bicikl, trče uz reku. Kada nam u posetu dolaze đačke ekskurzije, na jednodnevnim izletima želimo da im objasnimo kako izgledan život na selu jedne porodice. Oni se kod nas upoznaju i sa tradicionalnim srpskim običajima. Najbolje vreme za posetu našeg domaćinstva je od kraja marta do kraja oktobra – dodaje Slobodan Čikić.

Slobodan Čikić, spreman za doček gostiju

zaboravlju ih. Zovu ih telefonom, pozivaju da dođu, tako da gde god odu imaju nekog poznatog, a to je posebna vrsta bogatstva. Uz rezultate koje su ostvarili to im daje podstrek da istraju i razvijaju svoju

Kad porade domaćini sede sa gostima

Tekst: **S.Đaković**

Foto: **M. M.** i lična arhiva

Način života može da spreči mnoge oblike tumora

Jelovnik bogat povrćem, naročito, svežim, sirovim, voćem, žitaricama, mahunastim povrćem, pomaže uništavanju kancerogenih supstanci i to pre nego što one počnu da uništavaju ćelije

(Prenosimo izvode iz knjige "Lekovitim biljem protiv karcinoma", autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir 2015.)

Predspozicija za pojavu nekih vrsta tumora se nasleđuje, ali većina može da se spreči. Recimo, statistike kažu da se pet odsto raka dojke nasleđuje, ali da čak i ta vrsta može da se spreči. A u mre preventive su prevadshodno zdrava ishrana, redovne fizičke vežbe, održavanje normalne telesne težine, nepušenje ili prestanak pušenja. Prestanak može, na primer, da smanji rizik raka za 60 do 70 odsto. Mnogi stručnjaci veruju da se oko polovina raka dojke i tri četvrtine raka debelog creva, rektuma i želuca, može sprečiti jednostavno: promenom načina ishrane.

Znači, da mi sami možemo mnogo da učinimo za svoje zdravlje.

Najvažnija je ishrana

Nezdrava ishrana, bogata mastima životinjskog porekla i prerađenim namirnicama, siromašna svežim voćem i povrćem izaziva bar 35. odsto pojave tumora. Jelovnik bogat povrćem, naročito, svežim, sirovim, voćem, žitaricama, mahunastim povrćem, pomaže uništavanju kancerogenih supstanci (koje izazivaju rak) i to pre nego što one počnu da uništavaju ćelije. Hrana koja sadrži estrogene, kao što je to, na primer, soja, veoma je važna u sprečavanju raka, naročito kod žena.

Najviše zasićenih masti se nalazi u crvenom mesu (govedina i svinjetina), ali još nije otkriveno koja je količina bezopasna, ali se smatra da je dozvoljeno tri do četiri porcije crvenog mesa nedeljno. Veoma je opasno za debelo crevo svakodnevno pojesti po jednu šniclu, na primer. Rizik povećava i hrana, pripremljena na žaru. Iako su neki vitamini (A, C, i E), jaki antioksidansi, što znači da uništavaju slobodne radikale, koji ako ih je mnogo, uništavaju ćelije, naučnici ne preporučuju uzimanje veće količine vitamina (jer i oni mogu biti štetni), već je važno da se jede što više voća i povrća i to što ćešće sirovo. Korisna dopuna može da bude seljen, mineral koji se unosi hranom u dovoljnoj količini. Selena, ina-

če ima, u krompiru, školjkama i orasima.

BEZ CIGARETA I ALKOHOLA: Cigarete su najveći razlog smrtnosti od svih vrsta raka – čak za 30. Odsto svih smrти, jer duvanski dim sadrži 50 kancerogenih supstanci. Kombinacija cigareta i alkohola još više povećava rizik od raka pluća, usta, grla i jetre. Dozvoljena je ponekad jedna čaša vina, a onda više dana bez kapljice alkohola.

Tumorski markeri (obeleživači)

Tumorski markeri su supstance koje proizvode tumorske ćelije i luče u krvotok gde se mogu specifičnim laboratorijskim metodama da „prepoznaju“ i „kvantifikuju“.

Poslednje tri decenije kako su tumorski markeri (TM) postepeno uvođeni u praktičnu medicinu, tako je interesovanje i obavešteneost o njima bivalo sve veće. Danas, gotovo da nema bolesnika koji boluje od neke vrste tumora, dobroćudne ili zloćudne, da nije upoznat bar delimično sa značajem određivanja koncentracije tumorskih markera u krvi. Međutim, zbog izvesnih zabluda koje o njima vladaju, smatralo se da je korisno i na ovom mestu izneti šira i prihvatljivija obaveštenja.

Šta su to tumorski markeri?

Tisu supstance (antigeni, hormoni i enzimi) koje proizvode tumorske ćelije i luče u krvotok gde se mogu specifičnim laboratorijskim metodama da „prepoznaju“ i kvantifikuju – „izbroje“.

Na taj način oni markiraju – obeležavaju prisustvo tumorske ćelije u organizmu čoveka, te su zbog tog i dobili naziv tumorski markeri, odnosno obeleživači tumora.

Od supstanci koje luče tumori najviše se kao markeri upotrebljavaju tumorski antigeni ili kako ih u medicini nazivaju „tumoru asocirani antigeni“.

U određivanju broja antigena u krvi koristi se njihova osobina da odgovaraju na specifična antitela svojevrsna različitim vrstama

tumora i tkiva, odnosno organa čoveka. Stepen njihove proizvodnje bi po pravilu trebalo da bude stimulisan rastom i množenjem zloćudnih ćelija, to jest napredovanjem tumora broj tumorskih antigena u krvi bi trebalo da raste.

Prema tome, idealno posmatrano tumorske markere bi trebalo da predstavljaju supstance – antigeni koji su uvek odsutni u krvi osoba koje nemaju tumor, i uvek prisutni ukoliko tumor postoji, a nivo ove supstance u krvi je tačan u odnosu veličine tumo-

ra i njegove proširenosti u druge organe. Međutim, i pored značajnosti tumorskih markera koji se danas koriste, ovako idealnih nema, jer se pojedini tumorski antigeni nalaze i u bolestima koje ne pripadaju tumorima. Ponekad se nalaze i u normalnom tkivu, na primer jetri, tako da broj tumorskih markera koji je iznad normale nije uvek i znak prisustva tumora. U takvim situacijama je reč o „lažno pozitivnim“ nalazima za tumor. Zbog toga se za tumorske markere sve manje

koristi doskorašnji naziv „tumoru specifični antigeni“, a sve više „tumoru karakteristični antigeni“. Ovo je vrlo značajno napomenuti, jer mnogi bolesnici kad dobiju rezultate povišenih vrednosti tumorskih markera u krvi odmah u strahu pomisle da imaju rak, ili ukoliko su svesni dokazanog tumora (najčešće zloćudnog) smatrali su da je svaka povišena koncentracija tumorskih markera loš znak, to jest da se bolest i dalje širi.

(Nastaviće se)

Stari recepti Rolat sa džemom

Potrebno je: 3 jajeta 5-6 kašika vruće vode 150 g. šećera 1 vanilin šećer 100 g. brašna 50 g. skrobnog brašna ,1 kašičica praška za pecivo (ili sode bikarbune, ili bez). **Za fil:** 250-300 g. marmelade od malina, a mnogima je najbolji sa džemom od šljiva.

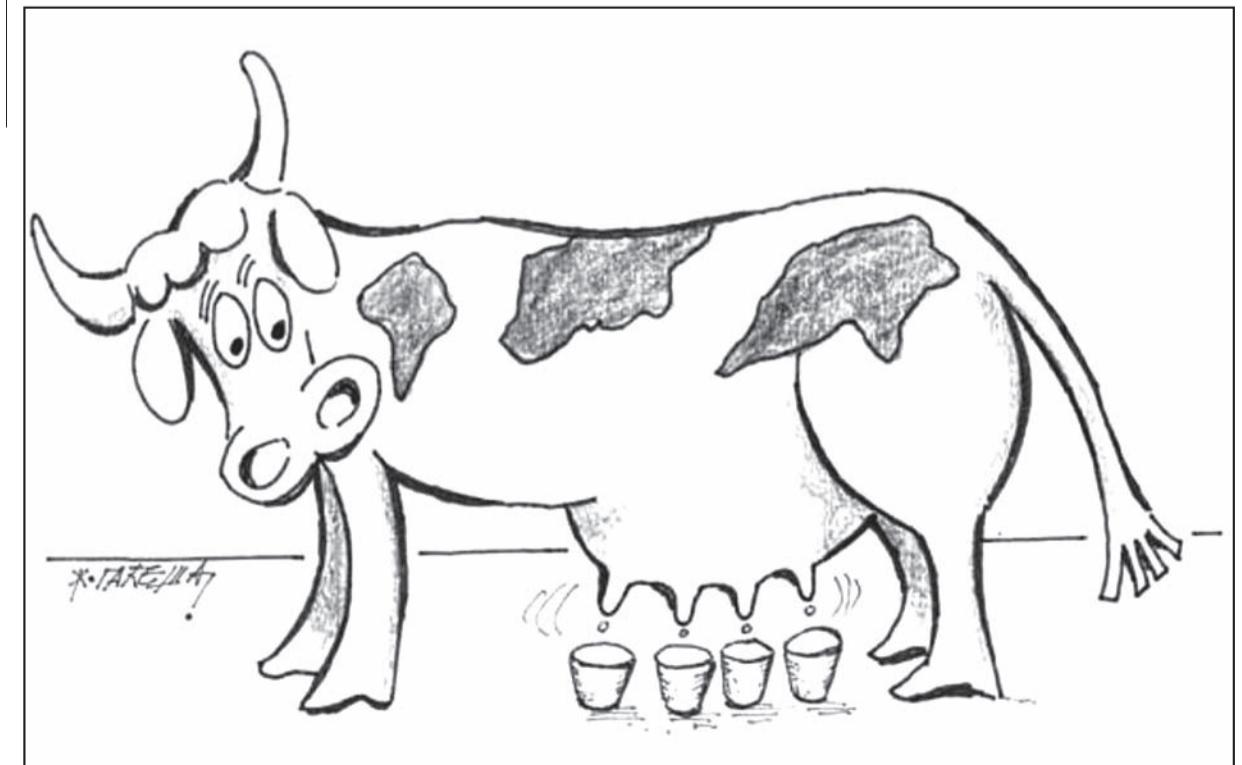
ZA POSIPANJE šećer u prahu.

Priprema: Penasto umutite jaja sa vrućom vodom, mikserom (na najvećoj brzini)- 1 min. Pomešaj šećer i vanil šećer, pa zajedno dodaj u masu od jaja i sve zajedno umuti te još oko 2 min. Pomešajte brašno, skrobo brašno i prašak za pecivo (ili sodu, ili bez ičega za narastanje) i dodajte u masu lagano mutiti na najmanjoj brzini na kratko dok se sve ne sjedini. Testo sipajte u pleh koji ste predhodno podmazali i obložili papirom za pečenje, veličine (30 x 40 cm) i izravnajte površinu. Pecite u predhodno zagrejanoj forni na 180 C.oko 20-tak min.dok ne dobije zlatnu boju. Pečen i još vruć,

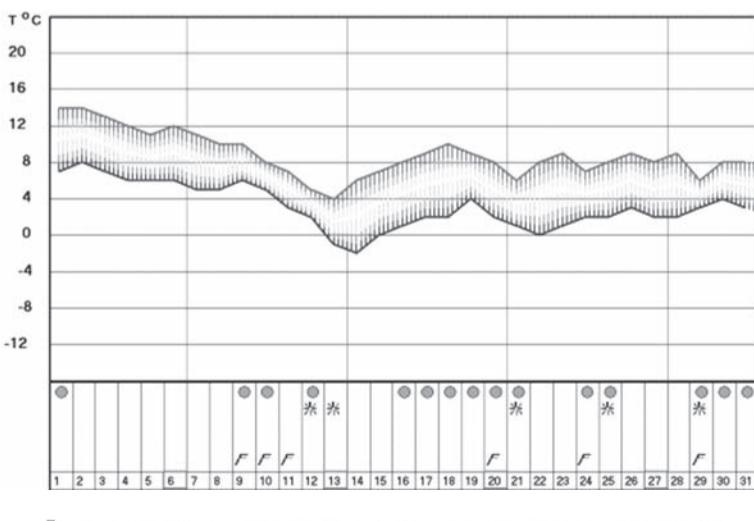
odmah prevrnute na kuhinjsku krpnu (koju ste predhodno pokvalili hladnom vodom i ocedili) i odmah uvijte u rolat, sačekajte par minuta, pa odvijte, skinite papir i opet urolujte biskvit.

Možete ga posuti malo sa kristal secerom. Ohladite. Ohlađen biskvit namažite sa džemom, uvite i pospite šećerom u prahu...

SP

Prognoza vremena do 31. decembra

Promet roba na Produktnoj berzi

od 30. 11. do 4. 12. 2015.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- blagi rast cene pšenice
- pasivnost tržišta kukuruza

Nema značajnije promene bilo u kog tržišnog faktora koji bi posmerio tržište sa mrtve tačke. Jedino se menjaju međuvalutni kursevi, pa tako usled daljeg jačanja dolara, tržišta evrozone postaju sve konkurentnija. Međutim i dalje je to slab poziv izvoznicima za značajniji tržišni nastup. Na novosadskoj berzi je nastavljen niz malih prometa, pa je u protekloj nedelji registrovano tek 175 tona robe u berzanskom prometu, što je doduše za 75% više

nego u prethodnom nedeljnog periodu, ali i dalje znatno ispod uobičajenog proseka. Finansijska vrednost prometa je iznosila 9.869.750 dinara, odnosno za 116,49 % više u odnosu na prethodnu nedelju.

Soja je apsolutno dominirala u trgovanim na organizovanom berzanskom tržištu. Na bazi tri zaključena kupoprodajna ugovora izdefinisala se prosečna cena trgovanja na nivou od 45,02 din/kg (40,93 bez PDV), što je rast od 1,81% u

PRODEX

Još jedna nedelja bez bitnijih promena i kada je u pitanju obim nedeljnog prometa i kada je u pitanju kretanje cena proizvoda kojima se trgovalo.

U strukturi prometa participirali su samo pšenica i soja. Cena soje je početkom nedelje krenula na gore do svog višenedeljnog gornjeg cenovnog praga od 41,00 din/kg, bez PDV-a, da bi se do kraja nedelje spustila na današnjih 40,50 din/kg, bez PDV-a, što je ipak za 0,30 din/kg, više nego

prošlog petka. Istovremeno cena pšenice, inače i dalje vrlo stabilna, u odnosu na prošli petak poskupeala je za 0,10 din/kg, dostižući svoj aktuelni nivo od 18,10 din/kg, bez PDV-a.

Blaga cenovna pomeranja na gore i soje i pšenice, uslovila su blagi rast indeksne vrednosti PRODEX-a, koji na današnji dan beleži indeksnu vrednost od 206,36 poena, što je za minimalnih 0,29 indeksnih poena više nego prošlog petka.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOŠU NA PRETHODNU NEDELJU
Soja, rod 2015.	150	45,10	150	45,10	-
Soja, rod 2015.	25	44,55	25	44,55	-
Pšenica, rod 2015.	100	19,91	100	19,91	-

odnosu na prosečnu cenu trgovanja iz prethodne nedelje.

Opšte zapažanje svih učesnika na tržištu pšenice je da cena ove robe polako raste. Međutim, kao da je baš ta okolnost podstakla prodavce da ponude ovu robu po nerealno visokim cenama, što je tražnju udaljilo sa ovog tržišta. Ipak, trgovalo se pšenicom u ukupnoj količini od 100 tona i realizovana je cena od 19,91 din/kg (18,10 bez PDV). U odnosu

na cenu iz prethodne nedelje to je rast od 0,56%.

Kukuruz je roba po kojoj se prepoznae celokupno tržište žitarica u Srbiji. Veliki tržišni viškovi i izvozni potencijal je ono što ovu robu razlikuje od ostalih. Neочекivana pasivnost ovog tržišta od početka berbe je kulminirala u nedelji za nama činjenicom da nije zaključen ni jedan kupoprodajni ugovor. Velike zalihe i puni magacini čekaju pravi trenutak

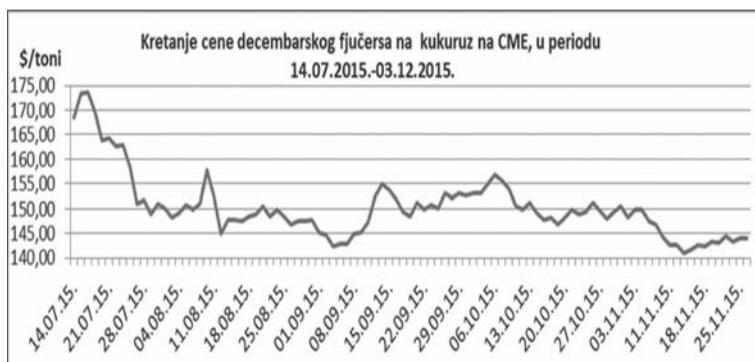
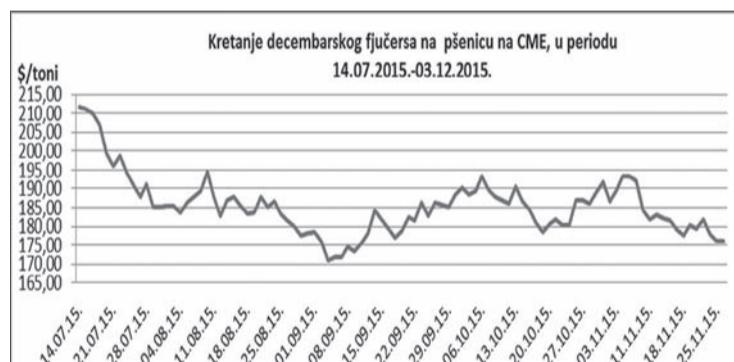
da se ova roba konačno iznese na tržište. Utisak je da se ipak polako slaže kockice u tržišnom mozaiku i otvaranje ovog tržišta možemo очekivati u narednim nedeljama.

Blagi rast cena soje i kukuruza razlog su nezнатног pomeranja berzanskog indeksa, koji je na kraju radne nedelje zabeležio vrednost od 206,36 indeksnih poena, što je za 0,29 indeksnih poena više u odnosu na vrednost PRODEX-a prošlog petka.

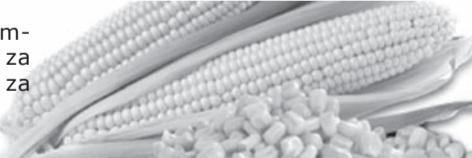
Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, DECEMBARSKI FJUČERS 2015.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	peta
Pšenica	171,08 \$/t	169,02\$/t	167,70\$/t	166,16\$/t	170,71\$/t
Kukuruz	141,41\$/t	143,70\$/t	144,48 \$/t	143,30\$/t	145,74\$/t

Cena pšenice je ponovo zabeležila pad, klizeći ka najnižem nivou u poslednja skoro tri meseca. Razlog su obimne svetske zalihe, kao i nedostatak potražnje usled skupog transporta is SAD-a.

U poslednjih nedelja dana cena decembarskog fjučersa na pšenicu je pala za 3,05%, dok je kukuruz blago poskupeo za 1,14%.

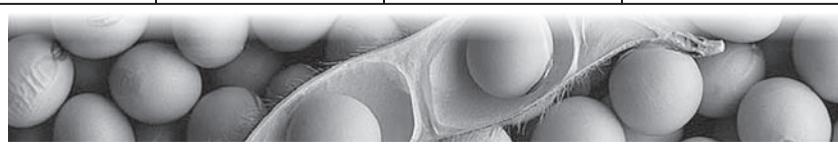
BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
163,34 EUR/t (futures mar 16)	151,24 EUR/t (futures mar 16)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
174,00 EUR/t (futures dec 15)	165,00 EUR/t (futures jan 16)

U Budimpešti je pšenica u poslednjih nedelja dana skuplja za 1,43%, a kukuruz za 4,98%. U Parizu je fjučers na pšenicu jeftiniji za 1,69%, dok je cena kukuruza niža za 0,90%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	peta
Soja, zrno, jan 15	320,78 \$/t	323,72 \$/t	326,73 \$/t	327,83\$/t	329,74\$/t
Sojina sačma, dec 15	282,40\$/t	284,60\$/t	285,70\$/t	286,30\$/t	287,10\$/t

Januarski fjučers na soju je u poslednjih nedelji dana skuplji za 2,53%, dok je fjučers na sojinu sačmu na čikaškoj berzi skuplji za 0,81%

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7₃₀ do 14₃₀

SPONSOR	
Limagrain d.o.o.	Francuski hibridi kukuruza i suncokreta

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivojovic@limagrain.com
www.limagrain.rs

VOĆE 30.11.2015. - 7.12.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	190.00	190.00	rast	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	105.00	105.00	pad	dobra
3	Dunja (sve sorte)	Domaće	kg	50.00	60.00	60.00	bez promene	slaba
4	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	95.00	95.00	pad	prosečna
5	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	190.00	185.00	bez promene	vrlo slaba
6	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	120.00	185.00	185.00	rast	vrlo slaba
7	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	50.00	55.00	50.00	bez promene	slaba
9	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	40.00	55.00	50.00	bez promene	dobra
10	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	50.00	55.00	50.00	bez promene	dobra
11	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	rast	dobra
12	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	pad	prosečna
13	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	40.00	50.00	50.00	bez promene	prosečna
14	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	85.00	85.00	bez promene	vrlo slaba
15	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	120.00	120.00	120.00	bez promene	prosečna
16	Kruška (Viljamovka)	Domaće	kg	60.00	75.00	70.00	bez promene	dobra
17	Kruška (Viljamovka)	Domaće	kg	85.00	95.00	90.00	bez promene	slaba
18	Kruška (ostale)	Domaće	kg	55.00	75.00	65.00	pad	dobra
19	Kruška (ostale)	Domaće	kg	85.00	110.00	85.00	pad	prosečna
20	Lešnik (ocišćen)	Domaće	kg	1000.00	1100.00	1000.00	bez promene	prosečna
21	Limun (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	120.00	115.00	bez promene	dobra
22	Malina (sve sorte)	Domaće	kg	800.00	800.00	800.00	bez promene	vrlo slaba
23	Mandarina (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	95.00	110.00	105.00	rast	dobra
24	Mušmula (sve sorte)	Domaće	kg	50.00	55.00	50.00	bez promene	slaba

POVRĆE 30.11.2015. - 7.12.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	vezu	15.00	17.00	15.00	pad	dobra
2	Boranija (žuta)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	160.00	160.00	-	vrlo slaba
3	Brokolija (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	100.00	100.00	rast	slaba
4	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	70.00	90.00	80.00	rast	dobra
5	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	rast	dobra
6	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	40.00	60.00	45.00	rast	dobra
7	Kej (sve sorte)	Domaće	kg	50.00	60.00	60.00	bez promene	slaba
8	Kej pupčar (sve sorte)	Domaće	kg	100.00	130.00	100.00	pad	prosečna
9	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	100.00	100.00	-	slaba
10	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	90.00	85.00	bez promene	dobra
11	Krompir (beli)	Domaće	kg	35.00	40.00	40.00	bez promene	dobra
12	Krompir (crveni)	Domaće	kg	35.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
13	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	28.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
14	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	350.00	400.00	400.00	bez promene	prosečna
15	Luk crni (mladi)	Domaće	vezu	15.00	20.00	18.00	bez promene	slaba
16	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	35.00	45.00	35.00	bez promene	dobra
17	Paprika (Babura)	Domaće	kg	160.00	180.00	180.00	rast	vrlo slaba
18	Paprika (ljuta)	Uvoz(Grčka)	kg	400.00	400.00	400.00	bez promene	slaba
19	Paprika (ostala)	Domaće	kg	120.00	130.00	130.00	rast	slaba
20	Paprika (silja)	Domaće	kg	140.00	180.00	150.00	rast	prosečna
21	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	270.00	270.00	pad	slaba
22	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	90.00	85.00	pad	dobra
23	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	200.00	180.00	bez promene	dobra
24	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	380.00	200.00	bez promene	dobra
25	Pasulj (beli)	Domaće	kg	170.00	180.00	170.00	bez promene	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	21.00	24.00	23.00	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	22.00	25.00	23.00	bez promene	prosečna
2	Lucerkino brašno (min 15% proteina)	džak 25kg	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	bez promene	slaba
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	25.00	27.00	26.00	bez promene	prosečna
4	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	70.00	80.00	75.00	bez promene	prosečna
5	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	20.00	23.00	22.00	bez promene	dobra

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
min	max	dom							

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Traktor Volvo bm814 u dobrom stanju, sve ispravno, zamena za kiper kamion do 3.500 EUR, za manji traktor i doplata. Moguća kombinacija navezenih. Tel: 060/471-47-88.
- Jednoredni berač Zmaj 214s - niski, 1990. godina proizvodnje, odlično stanje. Tel: 063/882-51-04.
- Massey Ferguson 3090, 1988. god. u perfektnom stanju. Snaga motora 108 KS, 79 kW, Godina proizvodnje 1988. Tel: 063/531-155.
- Kombajn Epple Mobil 1240. U odličnom stanju, malo radio, motor odličan, 1980. godište. Tel: 062/186-94-06.
- Na prodaju Rakovica 65, 2009. god. u perfektnom stanju, 700 radnih sati, servo volan. Tel: 063/531-155.
- Menjam IMT 560 novi tip za 577DW. Tel: 064/945-72-97.
- Fendt 611 LSA, m 1982. god. sa prednjim hidrauličkim, registrovan. Tel: 063/531-155.
- Prodajem motokultivator honda f600 sa novim motorom novije generacije. Jačine od 6,5 ks. motor je potpuno nov samo što je upaljen. Cetvorotaktni čist benz. Stroj se tiče menjač i on je bukvalno kao nov, korisenc 2 do 3 sezone. Poseduje 3 brzine napred i jednu nazad. Blokade na oba točka, radi lakšeg kontrolisanja u radu. Izvod kardana. Sve je fabričko u prvoj boji. Freze odlične. Tel: 064/246-56-93.

Prodajem Massey Ferguson 135KS, god. 1985. Tel: 063/289-175.

Prodajem Massey Ferguson 3090, 1988. god. u odličnom stanju, registrovan, može zamena za Audi A 6, od 2007. god. pa miadj, tojota kruzer, ML ili Vito. Tel: 063/531-155.

Prodajem motokultivator IMT 502 u ispravnom stanju. Motor je Brigs-Straton. Tel: 063/370-150.

Motorni traktorič "White" - 13 "Briggs", motor od 15.5KS, sa jednim cilindrom, 6 brzina, dva noga, zahvat otcosa 106cm, sa korpom za skupljajanje trave. Odličan! Paljenje preko ključa tij. anlastr. Ceo servis urađen bez ulaganja, sedi i kosi. Spreman odmah za košenje travnatih površina, parkova, većih imanja, igrališta, golf terena... Sve informacije telefonom svakim radnim danom od 08 do 21h, sem nedelje. Tel: 064/218-74-00.

Traktor IMT-589 DV kompletno detaljno remontovan i servisiran uodličnom je stanju radnom stanju spremjan za rad i radi sve funkcije. Tel: 061/200-32-17.

Motokultivator IMT 502 u ispravnom stanju. Motor je Brigs-Straton. Tel: 063/370-150.

IMT 539, 1992. god. sa kabinom, u ekstra stanju, 3600 radnih sati. Tel: 063/531-155.

Ursus C360 1984. god. Kupljen nov jedini vlasnik. Posle puno generalne radio 50 sati. Sve ispravno i plug Leopard kao i 4-krilna drilača. Tel: 060/338-94-30.

IMT 539, Sa kabinom i kompresorom, nove gume. Tel: 064/235-05-57.

Zetor 5718 u odličnom stanju. Traktor je registriran, 100% ispravan, bez ikakvih ulaganja. Cena po dogovoru. Tel: 063/845-98-70.

Motokultivator, freza u odličnom stanju benzincima malo potrošači kako malo radio. Briksov motor nemacke proizvodnje, tri konjske snage. Tel: 064/200-41-00.

Freza prikolica. Tel: 063/854-16-38.

Prodajem Vladimirca novi tip sa jednim menjacem u dobrom stanju i setvospremač. Tel: 467-717.

Prodajem kombajn žitni Džon Dir 950. Tel: 060/067-01-45.

Prodajem kombajn Zmaj 143, 2004 godište sa sečkom za slamu i kukuznim adapterom. Tel: 064/063-24-34.

Prodajem traktor 577 novi tip sa dva para zadnjih točkova. Tel: 069/668-206.

Prodajem traktor IMT 578 u ispravnom stanju, i dva pluga. U Laćarku. Tel: 063/660-748.

Kombajn Epple Mobil 1240. U odličnom stanju, malo radio, motor odličan, 1980. godište. Tel: 062/186-94-06.

Berač za kukuruz Zmaj 213, jednoredni, ispravan 1982. god. Tel: 063/531-155.

IMT 539 sa kabinom i kompresorom, nove gume. Tel: 064/235-05-57.

John Deere 1075, god. 1985, registrovan u veoma dobrom stanju klima, sečka, kosa 4.20m. Žitna varijanta plus korpa za kukuruz, blinde i sita za kukuruz. Tel: 060/049-88-45.

OPREMA

Zmajevka, tip 470. Svetlosna signalizacija, vazdušne kočnice, kipuje, ima i ručnu kipu. Pod-lim 3mm, ojačana, široke gume, registrovana. Tel: 022/265-11-11.

Plug IMT756, trobrazdni, cena po dogovoru. Tel: 064/198-76-15.

Plug Lemken obrtač trobrazni 3x30 12 coli, stanje odlično. Tel: 061/200-32-17.

Berač 221 sa bunkerom i rudom na hidraulično ukrštanje, u dobrom stanju. Tel: 022/664-596.

Sejačica za kukuruz SKPT-4 "OLT Osiek", mehanička četvororedna. Tel: 022/476-092.

Žitna sejalica saxonia 2.5 metra iz uvoza u odličnom stanju. Tel: 064/145-44-98.

Prskalica u odličnom stanju, uvezena iz Švajcarske, bure 800 litera, pumpa četvoroklipna marke Anovi Reverberi, grane 12m sa mogućnošću proširenja, cevi prohromske, pomoći hidraulike se grane otvaraju-otključavanja-zakreću-dizu gore, dole. Tel: 064/296-37-99.

Prikolica traktorska TAM St, stari tip, nije kiper. Dimenzije 400x185x90. Gume 7.50-20. Tel: 060/545-75-56.

- Najkvalitetnije nove muzilice za krave, koje ili ovce. Svi vitalni delovi izrađeni su od metalata, odnosno svi delovi koji trpe opterećenje, mogućnost loma i koji su izloženi spoljnim uticajima (udarcima, nagrijevanjima) a to su, (sabirnik mleka, muzne čaše, kućište reduktora kao i noseća ploča motora i kućišta reduktora). Tel: 065/439-0212 i 062/150-19-95.
- Berač 221 sa bunkerom i rudom na hidraulično ukrštanje, u dobrom stanju. Tel: 022/664-596.
- Prskalica vučna 1500 litara, 16 metara zahvat, u ispravnom stanju. Tel: 069/147-12-65.
- Stabilan sistem za linijsku mužu. Sistem za mužu jedne, dve ili tri krave istovremeno. Tel: 065/439-02-12.
- Prskalica Kranjska 330L, grane 8m, prvi vlasnik. Tel: 022/664-596.
- Nosač za orbitrole-servostate za ugradnju hidrauličnih volana na traktore Rakovica 60, 65, 76. Tel: 064/219-6004 i 069/219-60-04.
- Setvospremač i V Tanjirača. Tel: 022/301-751.
- Tanjirač 28 diskova. Tel: 064/341-28-05.
- Hidraulične platforme i poluplatforme za kipovanje od 6,8,12,16,18 m,a i drugih dimenzija po zahtevu kupca. Izuzetno rešenje za vasu prijemnu stanicu, mlin, silose Nase platforme i makazaste poluplatforme se odlikuju izuzetnom dugovencoscu i velikom snagom podizanja. Tel: 064/219-60-04 i 069/219-60-04.
- Setvospremač širine 2,80, u dobrom stanju. Tel: 066/208-498.
- Trobrazni plug IMT 756. Tel: 061/222-74-32.

Povoljno dvoredni berač Zmaj K2 u odličnom stanju generalno i detaljno remontovan novo sve stavljeni kaiševi, ležaji, tarup kućišta i ležajevi i noževi novi tarupa samooštretiči, komušački sto nov i ostale sve gumene loptice na kraju obarvan. Tel: 061/200-32-17.

- Tanjirača V. Tel: 062/101-6860.
- Motokultivator, freza u odličnom stanju benzincima malo potrošači kako malo radio. Briksov motor nemacke proizvodnje, tri konjske snage. Tel: 064/200-41-00.
- Prodajem dvobrazni plug. Cena dogovor. Za sve informacije zvati na tel. 022/662-077.
- Plug ravnjak češki, četvorobrazni, 4x30 12 coli. Tel: 061/200-32-17.
- Prikolica IMT jednoosovinka kiper 4 tone, 1989. god. Tel: 063/531-155.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

Na prodaju četvorokrilne, petokrilne masivne drilače za traktore preko 60KS i trokrilne proširene za traktore Ispod 60KS. Tel: 064/233-15-31.

- Na prodaju četvorokrilne, petokrilne masivne drilače za traktore preko 60KS i trokrilne proširene za traktore Ispod 60KS. Tel: 064/233-15-31.
- Na prodaju plugovi Leopard 14 coli, visoki, nove daske, novi plazovi prvi vlasnik mačvanski okrug, Mačvanski Metković. Tel: 064/466-30-65.
- Na prodaju silo kombajn. Tel: 063/289-175.
- Odzacki rasturivač za djubrivo. Rasturivač je u odličnom stanju

kupljen nov 2006 godine nosivisti 1500 kg. Cena vise nego povoljnja. Tel: 069/147-12-65.

Prodajem berač za kukuruz jednoredni Zmaj, 214 S, niski. 1990 godiste. u odličnom stanju. Uvezen. Tel: 063/882-51-04.

Prodajem rotacionu kosačku marke Deutz-Fahr, radnog zahvata 1.85 sa kardanom, novim noževima, odlično očuvana. Tel: 063/886-97-17.

Nova stočna prikolica. Tel: 064/301-81-29.

Odzacki krunjač-krušaća u dobrom stanju. Uz njega ide dodatno sito. Tel: 064/304-72-16.

Prodajem prikolica Zmajevka, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

Prodajem prikolici marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

Rotaciona kosačka marke Deutz-Fahr, radnog zahvata 1.85 sa kardanom, novim noževima, odlično očuvana. Tel: 063/886-97-17.

Novi stočni prikolici. Tel: 064/301-81-29.

Prodajem berač za kukuruz jednoredni Zmaj, 214 S, niski. 1990 godiste. u odličnom stanju. Uvezen. Tel: 063/882-51-04.

Prodajem rotacionu kosačku marke Deutz-Fahr, radnog zahvata 1.85 sa kardanom, novim noževima, odlično očuvana. Tel: 063/886-97-17.

Žitna sejalica saxonia 2.5 metra iz uvoza u odličnom stanju. Tel: 064/145-44-98.

Prskalica u odličnom stanju, uvezena iz Švajcarske, bure 800 litera, pumpa četvoroklipna marke Anovi Reverberi, grane 12m sa mogućnošću proširenja, cevi prohromske, pomoći hidraulike se grane otvaraju-otključavanja-zakreću-dizu gore, dole. Tel: 064/296-37-99.

Prikolica traktorska TAM St, stari tip, nije kiper. Dimenzije 400x185x90. Gume 7.50-20. Tel: 060/545-75-56.

Prskalica Kranjska 330L, grane 8m, prvi vlasnik. Tel: 022/664-596.

Sejačica za kukuruz SKPT-4 "OLT Osiek", mehanička četvororedna. Tel: 022/476-092.

Žitna sejalica saxonia 2.5 metra iz uvoza u odličnom stanju. Tel: 064/145-44-98.

Prskalica u odličnom stanju, uvezena iz Švajcarske, bure 800 litera, pumpa četvoroklipna marke Anovi Reverberi, grane 12m sa mogućnošću proširenja, cevi prohromske, pomoći hidraulike se grane otvaraju-otključavanja-zakreću-dizu gore, dole. Tel: 064/296-37-99.

Prikolica traktorska TAM St, stari tip, nije kiper. Dimenzije 400x185x90. Gume 7.50-20. Tel: 060/545-75-56.

Prskalica Kranjska 330L, grane 8m, prvi vlasnik. Tel: 022/664-596.

Sejačica za kukuruz Zmaj 213, jednoredni, ispravan 1982. god. Tel: 063/531-155.

IMT 539 sa kabinom i kompresorom, nove gume. Tel: 064/235-05-57.

John Deere 1075, god. 1985, registrovan u veoma dobrom stanju klima, sečka, kosa 4.20m. Žitna varijanta plus korpa za kukuruz, blinde i sita za kukuruz. Tel: 060/049-88-45.

Plug IMT756, trobrazdni, cena po dogovoru. Tel: 064/198-76-15.

Plug Lemken obrtač trobrazni 3x30 12 coli, stanje odlično. Tel: 061/200-32-17.

Berač 221 sa bunkerom i rudom na hidraulično ukrštanje, u dobrom stanju. Tel: 022/664-596.

Sejačica za kukuruz Zmaj 213, jednoredni, ispravan 1982. god. Tel: 063/531-155.

IMT 539 sa kabinom i kompresorom, nove gume. Tel: 064/235-05-57.

Zmajevka, tip 470. Svetlosna signalizacija, vazdušne kočnice, kipuje, ima i ručnu kipu. Pod-lim 3mm, ojačana, široke gume, registrovana. Tel: 022/265-11-11.

Prikolica traktorska TAM St, stari tip, nije kiper. Dimenzije 400x185x90. Gume 7.50-20. Tel: 060/545-75-56.

Prskalica Kranjska 330L, grane 8m, prvi vlasnik. Tel: 022/664-596.

Sejačica za kukuruz SKPT-4 "OLT Osiek", mehanička četvororedna

- Prodajem Leskovacke dunje za rakiju. Tel: 065/999-78-68.
- Prodajem grozje za vino i rakiju u vecim kolicinama, vrsmo i uslugu muljanja sa izbacivanjem peteljki. Cena po dogovoru, Vinarija Prekogacic 1890. Tel: 064/120-99-11.
- Prodajem prvoklasni lešnik u ljsuci. Tel: 015/438-177.
- Prodajem karfilol. Otrpilike ima oko 40 tona. Veoma dobrog kvaliteta. Tel: 063/860-01-89.
- Polen 100% prirodan osusen prebran skupljani od vrbe do suncokreta. Tel: 060/745-28-55.
- Veća količina starog kukuruza. Tel: 069/640-785.
- Neuloženi lešnik, berba 2015. Tel: 015/438-177.
- Beli paradajz 20 semenki. Sora koja jako brzo raste i sazreva a plodovi budu veličine-težine od 250gr do 750gr. Tel: 061/146-30-36.

USLUGE, POSLOVI

- Ozbiljna žena 60-ih godina radila bi kućne poslove. Plata po dogovoru. Tel: 066/939-26-58.
- Medicinska sestra negovala bih stariju osobu, kuvala i spremala. Tel: 636-225.
- Apsolventkinja engleskog daje časove, povoljno. Tel: 636-225.
- Spremala bih, sat 250 dinara. Tel: 636-225.
- Prodajem veću količinu rakije 250 dinara litar. Zvati posle 16 časova. Tel: 062/860-90-37.
- Potrebna konobarica za rad u restoranu, obezbeden stan, hrana, plata po dogovoru. Tel: 064/142-26-08.
- Potreban radnik ili radnica u Ronilačkom klubu kao konobar, plata mesečna, radno vreme 7 sati, 5 dana u nedelji. Tel: 065/306-48-11.
- Kosim travu, šišam živu ogradu održavam dvorišta brzo, kvalitetno i povoljno. Tel: 063/775-75-49.
- Potreban radnik za rad na poljoprivrednom imanju. Ozbiljan, da nije krivično kažnjavan i da zna rukovati sa poljoprivrednim mašinama. Takođe potrebna i slobodna žena. Besplatan stan i hrana. Plata po dogovoru. Tel: 065/300-39-57.
- Vodoinstalaterski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197.
- Vršim selidbu u zemlji i inostranstvu kombijem Tel: 065/631-11-22
- Uslužno molerski radovi/krečenje, gletovanje, izolacija. Popust za penzionere 30%. Tel: 022/613-245 i 061/681-62-32.
- Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Prodaja mangulica svih uzrasta i kilaza ! od prasadi do tovljenjima, krmace suprasne. Cena na upit, dogovor. Tel: 064/239-50-92.
- Prvo praskinju mangulicu sa pet prasica starih četiri meseca za ostale informacije nazvatи 064/239-46-62.
- Alpsi Ustrojeni jarak pre 6 meseci. Star godinu i po dana. tečak je 80 kg. Tel: 064/239-46-62.
- Leghorn petao star 6 meseci. Tel: 064/128-10-72.
- Hajkom i panon beli. Mladi od jednog meseca i odrasle ženke spremne za parenje stare oko 5,5 meseci. Cena je 500 dinara po mesecu starosti. Tel: 064/128-10-72.
- Prodajemo 6 stenoh umatičenih junica simentalice moguća korekcija cene ukoliko se uzima više komada. Tel: 065/271-37-78.
- Nerast rase landraš starosti 2 godine. Težine 250kg, sa pedigreeom. Poreklo farma Bećej. Sve detaljnije informacije možete me pozvati. 063/805-5936
- Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel: 064/281-12-12.
- Texel ovnovi sa pedigreeom oko 7 meseci stari u top kondiciji. Tel: 066/453-081.
- Jarak star godinu dana. Mešanac je, bez rogova. Tel: 060/148-76-99.
- Na prodaju umatičen Sarolej ovan star 4,5 godine ekstra za priplod, klanje. Tel: 064/015-50-83.
- Prodajem visoko sjarene koze, mešane rase. Cena je 60 euro po grlu. Zvati posle 20h. Tel: 022/552-357.
- Ovan star nepune dve god da papirima rase Texel. Tel: 063/108-29-00.
- 6 koza starosti 1-3 godine. Cena po dogovoru ili zamenu za prasice, suprasne krmace i jagancje. Tel: 062/240-106.
- Patuljaste koze, 2 mlade ženke. Indija. Umiljate i skromne. 40 EUR komad. Tel: 064/198-76-15.
- Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Sve informacije na 064/281-12-12 i 064/371-73-90.
- Žensko ome staro 10 meseci. Ome uhranjeno lepo veliko. Tel: 062/162-47-71.
- Tovne čarke 450 din/kg. Tel: 062/205-508.
- Nerast rase landraš starosti 2 godine. Težine 250kg, sa pedigreeom. Poreklo farma Bećej. Tel: 063/805-59-36.
- 40 komada prasica težine do 25 kilograma, Višnjećevo. Tel: 062/800-46-29.
- Priplodne nazimice u jorkšir, uzrasta od 35-90 kg. Izuzetne, povoljno bez papira! Tel: 063/411-104.
- Hajkom i panon beli. Mladi od jednog meseca i odrasle ženke spremne za parenje stare oko 5,5 meseci. Cena je 500 dinara po mesecu starosti. Tel: 064/128-10-72.
- Leghorn Petao star 6 meseci. Tel: 064/128-10-72.
- Poni šarena kobila, stara 5 godina, visoka 90 cm, ispravna, mirna. Tel: 066/461-734.

SRMSKA POLJOPRIVREDA

- Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima**
- „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu**
- Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih priloga na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...**
- Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“**

SRMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob:063/8526-021
E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

- Koza i dva muška jareta. Tel: 065/470-16-52.
- Visokosteone junice, rase holstajn, umatičene, 6 komada. Tel: 063/873-65-04.
- Jarac star godinu dana. Mešanac je, bez rogova. Tel: 015/778-65-68.
- Suprasne i nesuprasne nazimice, umatičene i neumatičene, čista rasa veliki jorkšir, nerasta 10 meseci, tri mlada nerasta stara 4 meseca. Tel: 060/015-00-97.
- Alpsi muški jarići stari 5 meseci, teški 25-30kg, cena 60 evra, sva 4 u kompletu 200 evra. Dva ženska alpska jareta stara 5 meseci težine od 25 do 30 kg, cena za jednu 100evra, oba zajedno 170 evra, svih 6 zajedno 350 evra. Tel: 062/745-499.
- Prodajem kravu crno beli holstajn, steona. Tel: 069/668-206.
- Kupujem registrovanu auto prikolicu 2h130 do 300 evra. Tel: 063/509-94-93.
- Prodajem vozila Zastavu 101, 2003. godište, Golf 2, 1989. godište i Ford eskort, 1996. godište. Tel: 061/635-05-18.
- Kupujem registrovanu auto prikolicu 2h130 do 300 evra. Tel: 063/509-493.
- Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32
- Prodajem Fiat Kroma 2005. godište 1900 kubika, 150 KS, automatski u odličnom stanju. Tel: 063/852-60-21
- Prodajem Jugo 55 godina proizvodnje 1991 u super stanju, nove gume. Tel: 061/635-05-18.
- Prodajem Fiat Panda 2002 godište, u odličnom stanju. Tel: 069/133-21-32.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

**Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950**

- Prodajem tri krave umatičene friške muzare idu u pašu, Susek. Tel: 021/878-025.

PLASTENICI, STAKLENICI

- Plastenik korišćen 3 sezone, komplet sa mrežom za zasenu, u jako dobrom stanju. Tel: 065/377-71-09.
- Izrada plastenika po vašoj želji ili standarno po našim merama. Garantujemo da smo najpovoljniji jer cevi za izradu dobijamo direktno iz fabrike. Kvalitetno i povoljno. Za sve informacije, pitanja koja imate pozovite. Uzorek plastenika možete pogledati u Temerinu. Tel: 063/528-231.

PČELARSTVO

- Košnice i delovi košnice. LR, DB, DB12, F. Podnjače AV, drvene i za sakupljanje polena. Milerov zbeg ili po uzorku. Svi delovi se izrađuju od suve čamovne daske, takođe svi delovi su spojeni cink vezom što omogućuje veliku čvrstinu i dugotrajnost. Košnice su bez ramova. Tel: 063/126-07-99.
- Košnice LR i DB i ramovi za košnice sa američkim razmakom, postoji mogućnost i pojedinačno delovi. Cena ramova 30din rifuzno a ukovani 40din. Unutri su i podnjaci za sakupljanje polena. Tel: 064/915-77-42.

KUĆNI LJUBIMCI

- Na prodaju Hajkom kunicu razlicitih uzrasta od mesec dana pa do skoniti zenki. Cena je 400 dinara po mesecu starosti. Tel: 063/564-166.
- Na prodaju nemački ovčar star 2 godine mužjak, vrlo povoljno, po dogovoru. Tel: 064/987-28-14.
- Ovnoliki i hajom kunići, 500 dinara. Tel: 064/293-46-15.
- Hajkom i panon beli kunići, 400 dinara. Tel: 062/221-898.
- Na prodaju nemački ovčar star 2 godine mužjak, vrlo povoljno. Tel: 064/987-28-14.
- Prodajem hajkom kunicu na veliko i malo svih uzrasta, od mesec dana pa do skoniti zenki. Prodajem i mesec kunicu po dogovoru. Cena 500 dinara po mesecu starosti. Tel: 063/564-166.
- Hajkom i panon beli kunići. Cena po mesecu starosti 500 dinara, ima od 1, 2 i 4 meseca. Tel: 064/128-10-72.
- Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel: 064/281-12-12 i 064/371-73-90.
- Prodajem odrasle japanske guske. Tel: 022/325-232.
- Poklanjam mačku i mačiće sijamskog porekla. Tel: 064/193 i 062/641-193.

MOTORNA VOZILA

- Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32.
- Prodajem Jugo Koral In, godina proizvodnje 2007, sa plinom, cena 900 evra. Tel: 060/080-53-31.

**Roloplast
Mošić**

- Prskalica za travu i cveće, metalna, sa kugl ventilom za prekid dovoda vode. Tel: 063/557-477.

- Kompletan lanac za vezivanje stoke. Tel: 064/233-1531 i 015/778-69-63.

- Prodajem bagremove stubove i drvo jabuku, 1m 2.800 dinara. Kuzmin, Kukujevc, Morović, Martinci, Lačarak, Erdevik i Bačinci. Tel: 063/77-99-066.

- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznou građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupaće, krunjače, šrafštuke, vinte, poljoprivrednu, etno i drugu antiku, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356.

- Časovi matematike za osnovce i srednjoškolce. Nebojša. Tel: 065/39-11-914.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

- Prodajem dečiji krevetac. Tel: 022/621-098.

- Dajem časove razredne nastave. Tel: 066/942-11-17

- Prodajem povoljno kavez za koke nosilje. Tel: 064/998-13-16 i 022/314-733.

- Prodajem prodavnicu zdrave hrane u Sremskoj Mitrovici. Tel: 064/232-24-96.

- Iznajmljujem kazan za rakiju. Tel: 064/125-30-66.

- Tražim srodnu dušu pod uslovima da ima 65-70 godina, da bude ljubazan, da ne piće, ne puši, da bude pažljiv, da ima razumevanja. Lepše je u dvoje. Tel: 061/186-57-58.

- Prodajem bukov briket i drva za loženje. Tel: 060/030-99-07.

- Prodajem TA peći, Magnohrom i Elindove. Tel: 063/779-53-78.

- Prodajem vrlo povoljno nov lavački prsluk br. 52 i skorov nov Zastavni pištolj kalibr 9mm. Tel: 069/618-233.

- Prodajem TA peć. Tel: 064/346-91-63.

- Prodajem hidraulicne pumpe za Rakovicu 65, leve,desne... Odlican kvalitet po izuzetnoj ceni! Tel: 064/219-60-60.

- Na prodaju Paulovnija elongata sadnice 84 komada u plasticnom kontejneru, ugovaranje za sezonu (maj,jun,jul 2016 godine) ovogodišnje sve prodlate i ovom prilikom se zahvaljujemo mojim zadovoljnim kupcima.Isporuka najmanje 1 kontejner od 84 sadnice po ceni od 2400 dinara maj, jun, jul 2016, rezervisate na vreme, ogranicen broj sadnica.Sadnice su adaptirane na nase uslove jer imam drve koje daje sveže same svake godine i tradicionalnom metodom se radi,nista g.m.o niti razmnozavanje tkivom (in vitro). Tel: 061/146-30-36.

- Blatobran IMT 539 za kabину orasje visina 60 cm dužina 85 cm. Tel: 060/545-75-56.

- Prodajem mašinu za sitnjenje grana (posle rezidbe) sa pogonom na kardan. Mašina sitni granje na parciće od 4-5cm. Korišćena je jednu sezonu. Isporuka je i prodaje se u videnu stanju. Nalazi se na imanju 5km od Šapca i može da se pogleda. Tel: 063/228-622.
- Prodajem sadnice lipe, breze, hrasta, jasene, javora, maline, kupina, crnog bora. Cena po dogovoru. Povoljno!!! Tel: 066/888-77-83.
- Kavezi za koke nosilje, sa hranilicama i pojilicama, veoma povoljno. Može da je 10, 20, 30... koka, lako sklopivi, a zauzimaju malo prostora. Kontakt tel: 064/37-27-852.

- Prodajem plastične rezervoare-bazene, u dve dimenzije 5x2 metra od 10.000 litara i 2x2 metra od 4.000 litara, dubina bazene je 1.2 metra. Materijal izrade je stakloplastika. U gornjem delu su potpuno otvoreni. Tel: 064/115-36-05.

- Na prodaju stočne vase: 1000kg- 200x100cm za bikove, 500kg- 1

Čarolije od mesa

Ovih – poslednjih jesenjih dana, seljane širom Srbije ne bude petlovi. Budi ih veselo čavrila domaćina, mobe iz komšiluka, lave uznemirenih seoskih pasa i prepoznatljivo skicanje tovljenika. Time je označen početak sezone tradicionalnih svinjokolja.

Ovim lepim retko vedrim poslovima podvlači se crta ispod domaćinske godine. Svaki region, selo, pa i domaćinstvo imaju svoje običaje, male porodične tajne, stare – ljubomorno čuvane recepte predaka. Neki od njih samo su se šapatom prenosi sa kolena na koleno. Srećom, mnogi su danas obelodanjeni i sada se nalaze u riznici gastronomskih umeća naših domaćina koji s ponosom pričaju o svojim specijalitetima nenadmašnog kvaliteta, čarobnog ukusa i mirisa.

U našim ravničarskim – vojvodjanskim prostorima, svinjokolj, zabijacka ili disnotor, tri imena istog značenja, odavno su iz gastronomskih prerasci u prvorazredne kultne dogadjaje i prave svečanosti. Za razliku od ostalih krajeva naše zemlje, vojvodjanska trpeza, pored „standardnih“ djakonija od mesa izuzetnog kvaliteta, raskošnog i prepoznatljivog domaćeg ukusa, može se pohvaliti nizom proizvoda od iznutrica, kao i prigodnim kulinarским – svinjokoljskim specijalitetima. Sa ovim čarolijama od mesa, vojvodjanski domaćini ne mogu se postideti ni pred maštovitim kinezima, poznatim virtuozima kulinarstva.

Da bi svinjokolj bio uspešan, da se ne bi pretvorio u neveseli dogadjaj, u stara vremena, a danas posebno, vodilo se računa o nekoliko važnih pravila i uslova koje obavezno treba ispuniti. Danas oni zaslужuju posebnu pažnju, a odnose se na kvalitet mesa i njegovu zdravstvenu ispravnost. Treba, svakako, voditi računa o vremenu i važnim pripremama za velik, dosta složen i odgovoran posao – kakva je domaća prerada mesa. Dužnu pažnju zaslužuju soljenje, dimljenje i posebno čuvanje proizvoda od mesa za odloženo konzumiranje.

Miris čvaraka

Miris prljevine, opojni miris čvarača i baretine, najlepša su najava nastupajuće sezone svinjokolja. Koje i kakve čvarke proizvode pojedina domaćinstva, zavisi od tradicije i ukusa domaćina i njihovih ukućana.

Masni čvarci

U stara vremena, kada su se gađile stare – autohtone rase svinja, u „modi“ su bili masniji čvarci od zrelih – starijih svinja. Od drugih čvaraka

Petrovački kulen

razlikovali su se po krupnoći i dobrom ukusu, koji je, najčešće, davala slaničuvene mangulice.

Prave se na „klasičan“ način, posle uklanjanja kožurice i rezanja (5x5 cm), uz dodatak male količine soli. Tope se u oraniji, u kojoj se najpre dospe pitka voda, sve dok mast ne postane bistra i prestane da peni. Kada čvarci isplivaju na površinu i „zazveče“, gotovi su. Da bili mekši, rumeniji i malo gumenasti, na kraju, propriže se s mlekom.

Mesnati čvarci

Na isti način proizvode se i mesnati čvarci, ali od novih, mesnatijih rasa mlađih svinja. Da bi bili manje masni, treba ih strpljivo pritisnati varjačom o zid oranije, ili ih odjednom blago ispresovati.

Duvan čvarci

Za ukusne i sve traženje duvan čvarke, koriste se veće, zrele i starije svinje. Slanina i meso (sem buta i kremendli). Treba ih iseći „niz vlakno“, krupnije (20x10 cm) – prema anatomskej gradji grla. Masu treba topiti 5-6, pa i više sati. Prvo cedjenje radi

Domaći čvarci

se kada ispari svih 40-50 litara dodate vode. Posle drugog kuvanja masnijeg mesa, posoljeni čvarci se cede kroz gustu krupu i snažno uvrću da bi sva mast bila istisnuta.

Čvarci se, najčešće, jedu kao predjelo, vrući i po ukusu posoljeni. Mogu da budu i glavno jelo, sa kiselim kumpusom, ili turšijom. Omiljeni su specijalitet na području Vojvodine, baš kao duvan čvarci u valjevskom kraju, pa i širem domaćem, a u poslednje vreme i inostranom tržištu.

I „čajna“ - domaća kobasica

Potrebne namirnice:
6kg svinjskog mesa
1 kg goveđeg mesa
3 kg slanine
240 g nitritne soli
30 g belog luka
20 g belog bibera
10 g muskatnog oraha
10 g najkvirca
50 g šećera
5 g „C“ vitamina

Poznata i kvalitetna „čajna“ nije lako napraviti u domaćim uslovima. Potrebni su dobri uslovi, znanje, strpljenje i savestan rad, kako bi se dobio proizvod koji po kvalitetu ni malo ne zaostaje za onim koji se proizvodi u visokim tehničko-tehnološkim – industrijskim uslovima.

Za dobru kobasicu bira se 60 odsto svinjskog mesa prve kategorije, 10 odsto goveđeg i 30 odsto leđne slanine, ili svinjski gronik. Svinjsko meso se melje kroz (rešetku) „foršajbnu“ promera od pet, a masno tkivo i govedinu kroz tri milimetra. Masi od 10 kg dodati 2,4 odsto nitritne soli i odložiti na dvodnevno odležavanje, na tempe-

raturi od 0 do 4 Celzijusovih stepeni. Nakon toga, mlevenom mesu dodam 30 g belog luka, 20 g belog bibera, 10 g muskatnog oraha, 10 g najkvirca, 50 g šećera i 5 g „C“ vitamina, pa ga dobro izmešati u kuterima, ili ručno. Pripremljeno i začinjeno ohlađeno meso čvrše treba puniti u veštačka – kolagenova creva, prethodno potopljena u mlaku vodu, promera („f“) 36 mm.

Gotove kobasicice, radi cedenja i prošušivanja, odlažu se u odgovarajuću prostoriju na temperaturu od 1 do 4 stepena Celzijusa. Posle toga, treba ih uneti u pušnicu i dimiti hladnim dimom (12-16 stepeni C) tri dana (po 6 sati dnevno). Na četrdesetodnevno odležavanje, radi fermentacije treba ih odložiti u provetrenu, tamniju i hladniju (do 10 stepeni C) prostoriju. Nakon ovoga, čajna je „zrela“ za konzumiranje.

Služi se kao ukusan narezak, do datak popularnim sendvičima, ili kao „glavno“ jelo u obroku sa odgovarajućom i željenom salatom.

Petrovački kulen

Potrebne namirnice:
10 kg svinjskog mesa
180 do 230 g ljute i
70 do 120 g slatke paprike
200 g soli
2 kašike pastoznog belog luka
3 kašike kima
20 g šećera
cate, ili creva za nadev

Za čuveni petrovački kulen, ili kako petrovčani kažu – klobasa, koristi se meso svih delova svinja. Posle klanja, meso iseći na parčice pogodne za mlevenje. Posle odležavanja u pogodno – prohладnoj staroj komori (bez soli) od oko 12 sati, melje se na šajbnu od

Суваја
ПРЕРАДА МЕСА

**КУЛЕН, КОБАСИЦЕ
ШУНКА, СЛАНИНА...**

по рецептима
познатих мајстора

Domaća prerada mesa

Autori ove knjige su poznati stručnjaci i добри domaćini. Proverite njihove recepte i sami napravite specijalitete od mesa sa kojima ćete se ponositi i u njima uživati. Porudžbine: „SAN“ NOVI SAD, tel: 021 459-691 i 063/549-633.

8 mm. Nakon toga, izruči se na povećato i ručno napravi ravna „pogača“ (od 10 kg mesa), debeljine 6-7 cm. Potom je treba posuti sa 200 g soli, 180 do 230 g ljute i 70 do 120 g slatke paprike, dodati dve kašike pastoznog belog luka, 3 kašike kima i 20 g šećera.

Veoma važna faza, koja znatno utiče na kvalitet kulena, je dugi i čvrsto mešanje mesa, sve dok ne počne lako da se odvaja od ruku. Meso se zatim, uz pomoć odgovarajuće mašine, tvrdno puni u prirodna, veštačka creva, ili kate. Kuleni se nanižu na štapove, a posle jednodnevног provetravanja i prosušivanja, treba uneti u pušnicu. Dime se hladnim dimom, dvadesetak dana (svaki drugi dan - 6 do 7 sati), trešnjim drvetom („španskom“) koje, kulenu daje dobar miris i lepu crvenu boju. Naravno, može se koristiti i kvalitetna bukovina. Posle dimljenja, kulen ide na promajni tavan na sušenje i zrenje, koje traje 5 do 6 meseci. Jede se kao predjelo, u sendvičima, ili glavno jelo uz sezonsku salatu, kiseći kupus ili turšiju.

- Kakav proizvod izlazi iz moje majstorske radionice najbolje govore tražnja i pohvale mojih vernih mušterija. „Šlag na tortu“ je vredno priznanje Žirija – kaže Karol Horvat iz Bačkog Petrovca, dobitnik zlatne medalje na Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu 2013. godine.

Domaća čajna kobasica

